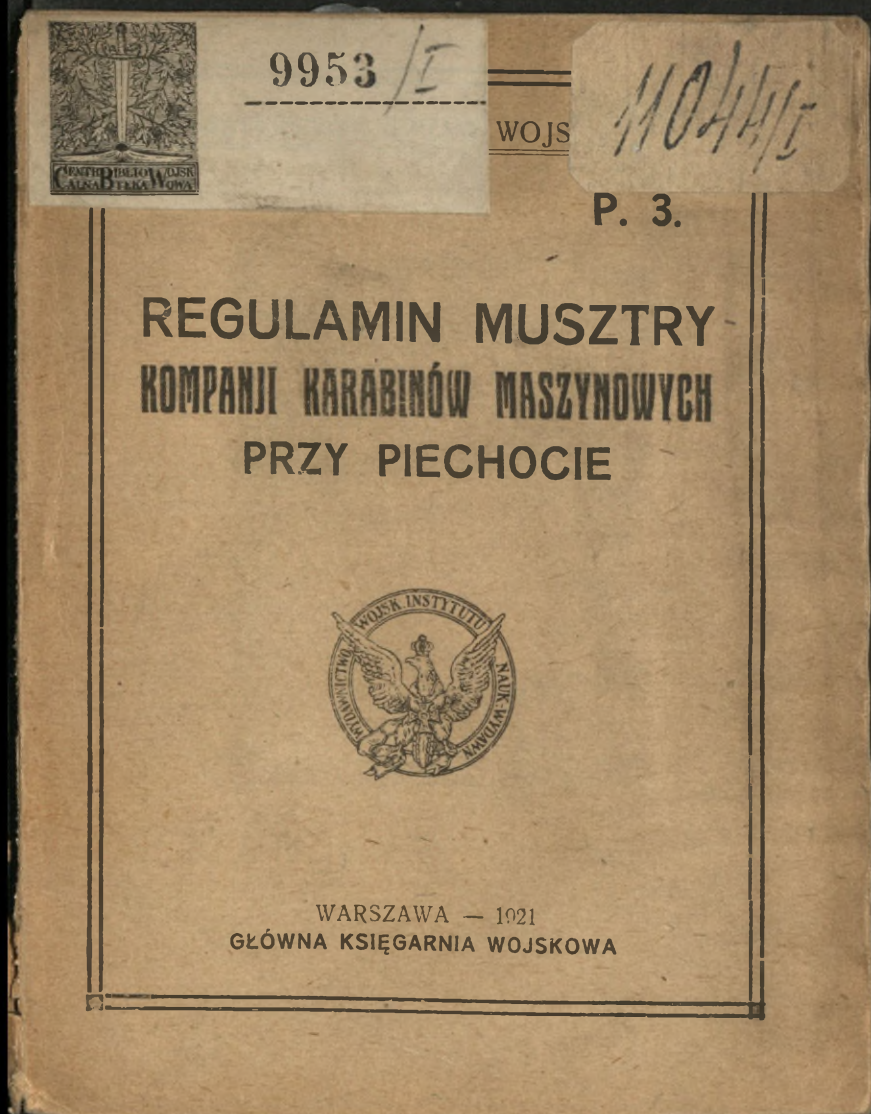
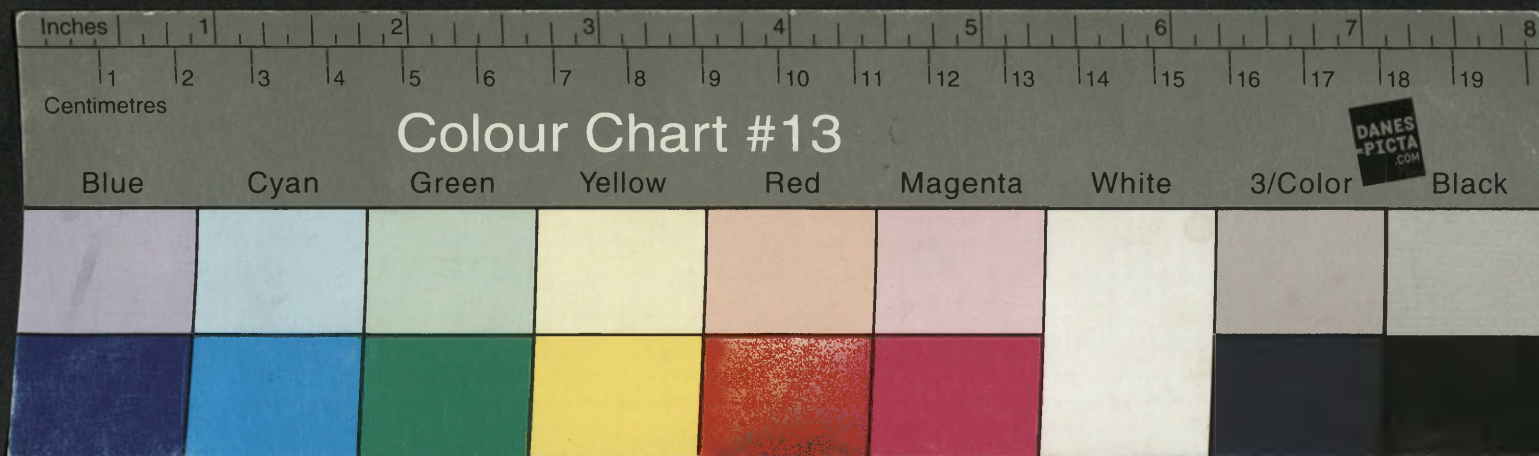






9953 / I

WOJS

11044/1
P. 3.

REGULAMIN MUSZTRY KOMPANII KARABINÓW MASZYNOWYCH PRZY PIECHOCIE



WARSZAWA — 1921
GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA



MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

P. 3.

**REGULAMIN MUSZTRY
KOMPANII KARABINÓW MASZYNOWYCH
PRZY PIECHOCIE**



... WARSZAWA — 1920 ...
GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA

LUBL. C.B.W.

7006

Subst. do wst.

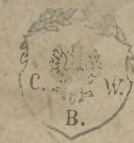
9953

41514

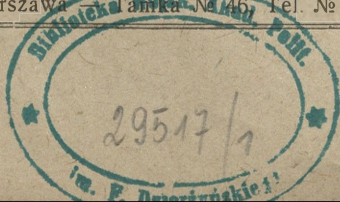
41517

I

Zatwierdzone przez Wiceministra Spraw Wojskowych
pismem z dnia 29.IX.1920 r. za №. 2356 Dep. I. Reg.



Zakłady Graficzno-Wydawnicze „Książka”
Warszawa, Tamka № 46. Tel. № 33-20



Część I.

Regulamin musztry dla kompanji karabinów maszynowych przy piechocie wzór 08.

W S T Ę P.

1. D-ca k. k. m. przy pułku (samodzielnym baonie) ma z ramienia d-cy nadzór nad wszystkimi sprawami dotyczącymi k. m. wewnątrz pułku. Jest on właściwym kierownikiem wykształcenia żołnierzy w komp. k. m. i kompanjach pułku, jemu podlega rusznikarnia pułkowa oraz rozdział zapasowej obsługi i sprzętu.

2. Kompanje k. m. przynależne do baonów są jednostkami składowymi tychże. D-cy kompanji k. m. są osobiście odpowiedzialni za wykształcenie podległych im k. k. m. i za zdatność bojową ludzi i sprzętu.

3. Każdy oficer i podoficer w pułku musi być wykształcony w służbie k. m. Korzystnem jest, jeżeli również i każdy żołnierz będzie wykształcony w służbie k. m.

4. Dla stałego pogotowia k. m. należy wykształcić zawczasu zapasowe obsługi.

5. W pułku powinna być zawsze w zapasie dostateczna ilość specjalistów oficerów i podoficerów k. m., oraz pomocników rusznikarskich. Prócz tego każdy k. m. musi mieć conajmniej trzech ludzi jako obsługę zapasową.

Do obsługi k. m. należy wyznaczać tylko zdatnych fizycznie i umysłowo, pewnych i samodzielnych podoficerów i szeregowców.

6. Ogólne wykształcenie w mustrze piechoty ułatwia kształcenie w służbie k. m. Obsługę k. m. i woźniców należy ćwiczyć według przepisów musztry formalnej piechoty (Cz. I). W oddziałach zwartych ćwiczyć należy tylko tyle, ile tego wymaga ogólne wykształcenie wojskowe.

W szyku luźnym należy kształcić żołnierzy jako pojedynczych tyraljerów, oraz ściśle przeprowadzić wykształcenie w sekcji.

7. Nauka obsługi k. m. jest podstawą wykształcenia. Należy ją zatem rozpocząć o ile możliwości jaknajwcześniej.

8. Nauka strzelania jest warunkiem użyteczności bojowej k. m. i stanowi najważniejszy przedmiot wyszkolenia. Cała obsługa tak stała jak i zapasowa musi dojść do doskonałości w strzelaniu k. m., w użyciu każdego rodzaju ognia, w każdym terenie, na każdą odległość i we wszystkich okolicznościach. Strzelanie szkolne jest tylko środkiem po-

mocniczym, Główny nacisk należy kłaść na strzelanie bojowe w warunkach możliwie podobnych do warunków walki. Nauce strzelania należy poświęcić większą część czasu przeznaczonego na wykształcenie żołnierza.

9. Każdy żołnierz obsługi stałej i zapasowej musi być wykształcony we wszystkich czynnościach obsługi k. m., musi umieć pełnić rolę każdego numeru, zwłaszcza celowniczego. Musi osiągnąć zupełną pewność w bojowym użyciu k. m., musi znać dokładnie właściwości swej broni i umieć usuwać nawet pociemku, szybko wszelkie wadliwości. Zdolniejsi żołnierze muszą być kształceni w ten sposób, by mogli zastąpić w każdej chwili karabinowego. Prócz tego należy wykształcić każdego żołnierza w obsłudze lekkich i ręcznych k. m. oraz w obchodzeniu się i rzucaniu granatów ręcznych. Woźniców kształcić należy w obsłudze k. m., by mogli pełnić w razie potrzeby rolę numerów pomocniczych,

10. D-cy k. m. muszą wyrabiać u swych podkomendnych jak największą samodzielność, by w razie potrzeby mogli w boju także samodzielnie karabiny swe prowadzić i ogniem kierować. Należy rozwijać u wszystkich żołnierzy pełnię inicjatywy, by każdy z nich mógł samodzielnie spełnić wszystkie zadania, jakieby mu przypadły.

11. Komp. k. k. powinny jaknajwcześniej brać udział w ćwiczeniach taktycznych wspólnie z kompanjami piechoty w pułku. Od początku szkolenia walki należy jako podstawę ćwiczeń przyjmować założenia taktyczne, odpowiadające rzeczywistym warunkom boju, oraz rozwijać wspólną pracę z innymi oddziałami pułku. Tylko usilne i nieustanne wspólne ćwiczenia mogą nauczyć współpracy, niezbędnej na polu walki.

12. Prócz komend używa się jeszcze następujących znaków:

Prawa ręka w górę: „*baczność*“.

Poruszenie ręką poziomo przed sobą w prawo i w lewo: „*karabiny z wozu*“.

Poziome wyciągnięcie obu rąk w bok: „*na liniję*“. Równocześnie wskazuje się przez to front pozycji.

Opuszczenie podniesionej ręki w dół: „*przerwij ogień*“.

Zakreślenie ręką kilku kół nad głową: „*zbiórka*“.

Opuszczenie podniesionej ręki w dół: „*stop*“.

Kilkakrotne opuszczenie ręki: „*padnij*“ lub „*kryj się*“.

Szybkie podniesienie i opuszczenie ręki albo podniesienie ręki w górę i opuszczenie do poziomu w pewnym kierunku: „*marsz*“.

Wszystkie widoczne dla nieprzyjaciela znaki są w linii niedopuszczalne.

ROZDZIAŁ I.

POJEDYŃCZY KARABIN MASZYNOWY.

Bez zaprzęgu.

13. Bezpośrednia obsługa jednego k. m. składa się z:

1 karabinowego,
5-u strzelców.

Karabinowy jest dowódcą karabinu i nie jest objęty numeracją. Nosi on potrzebne przybory i węży odpływowego.

Strzelcy otrzymują numerację od 1-go do 5-go. Nr. 1-szy jest celowniczym, Nr. 2-i taśmowym, Nr. 3-i i 4 ty amunicyjnymi. Nr. 5-ty rekwizytowy, nosi wodnik i jedną skrzynkę amunicyjną, ewent. części zapasowe.

Do obsługi bezpośredniej może być dodana obsługa zapasowa. Otrzymuje ona numerację od Nr. 6 wzwyż.

14. Na komendę:

„za karabinem zbiórka“.

ustawiają się strzelcy w postawie na baczność w następującym porządku:

Nr. 1-szy kryje karabin w odległości dwóch kroków, Nr. 2-i, 3-i i 4-ty ustawiają się na prawo od N-ru 1-go, zachowując równanie i czucie. Równanie do lewego. Karabinowy kryje Nr. 1-szy w odległości 1 kroku, Nr. 5-ty kryje Nr. 4-ty w odległości 1 kroku, równa do karabinowego.

Obsługa zapasowa ustawia się w rzędzie w odległości jednego kroku od karabinowego, równanie i czucie w lewo, lewoskrzydłowy kryje karabinowego.

Na znak (hasło) karabinowego przyjmują strzelcy postawę „spocznij”.

Skrzynki z amunicją są umieszczone z prawej strony karabinu i tak:

N-ru 3-go w odstępnie 2 kroków na wysokości donośnika, równolegle do karabinu tak, ażeby przednie ściany skrzynek nie wystawały przed przód komory zamkowej, skrzynki N-ru 4-go w odstępnie dwóch kroków od skrzynek N-ru 3-go, również z prawej strony.

Wodnik jest umieszczony z lewej strony k. m. na wysokości donośnika z jednym krokiem odstepu. Na lewo od niego jedna skrzynka amunicyjna w położeniu skrzynek N-ru 3-go.

15. Na komendę:

„do broni”

zajmują strzelcy biegiem swoje miejsca przy karabinie. Nr. 1-y klęka na prawem kolanie, za karabinem między płozami na jednej wysokości



z ustrogami, lewa ręka spoczywa swobodnie na lewym kolanie, palce razem zlekka ujmują lewe kolano z przodu, prawa ręka swobodnie opuszczona wdół, wzrok przed siebie, postawa nieruchoma. Nr. 2-i przebiega z prawej strony k. m. i jednym skokiem klęka między przednimi nóżkami, przyjmując postawę jak Nr. 1-szy. Nr. 3-i i 4-ty dobiegają do swoich skrzynek i klękają za nimi na prawem kolanie. Nr. 5-ty dobiega do wodnika i klęka tuż za nim, przebiegając za pierwszym rzędem. Karabinowy wybiega z lewej strony karabinu na dwa kroki przed Nr. 2 i i klęka. Nr. 3-i, 4-ty, 5-ty i karabinowy przyjmują postawę jak Nr. 1-y.

Obsługa zapasowa nie zmienia miejsca ustawienia i przyjmuje postawę „spócnij“, lub wedle zarządzeń d-cy.

16. Dla przeciwiczenia wszystkich strzelców, w obowiązkach wszystkich numerów służy komenda:
„zmiana strzelca“

Na zapowiedź „zmiana“ przyjmują strzelcy postawę: „baczność“ w lewo, Nr. 1-y wstępuje na miejsce karabinowego robiąc krok w tył, karabinowy przebiega szybko na miejsce Nr. 5-go. Nr. 5-ty wstępuje na miejsce 4-go, robiąc krok wprzód.

Strzelcy pełnią rolę tych numerów, na których miejscach stoją po wykonaniu komendy „zmiana strzelca“.

Nowy karabinowy podaje hasło „*spocznij*”. Wykonanie komendy powinno być jednocześnie, z zachowaniem postawy zasadniczej, krycia, równania i czucia.

Obsługa zapasowa komendy „*zmiana strzelca*”: nie wykonywa.

17. Wszystkie poruszenia należy wykonywać z karabinem nienaładowanym.

18. Marsze. Na komendę:

„*kierunek biały domek ma-a-rsz*”

podaną przeciągle, rozpoczynają strzelcy marsz we wskazanym kierunku.

Na zapowiedź „*kierunek*” chwytają strzelcy swój sprzęt, przygotowując się do marszu, wzrok skierowany w nakazanym kierunku.

Nr. 1-y chwytą za nóżki tylne, Nr. 2-i za przednie przy samych ostrogach, ująwszy je z dołu nie unosząc k. m. w górę. Nr. 3 i 4-ty chwytają skrzynki po jednej do każdej ręki, nie unosząc ich w górę, Nr. 5-ty chwytą prawą ręką wodnik, lewą ręką skrzynkę nie unosząc jej w górę.

Na hasło „*ma-a-rsz*” obsługa szybko wstaje, przyczem Nr. 1-szy popycha lekko karabin wprzód, by ułatwić podniesienie się Nr. 2-go.

Karabinowy wybiega szybko na 10 kroków przed Nr. 2-gi i wskazuje ręką kierunek. Na znak ten rozpoczyna obsługa marsz dowolnym krokiem.

Odstępy w marszu zachowuje się według punktu 14-go.

19. Na komendę:

„*stój*“

podaną przeciągle, zatrzymuje się obsługa natchmiaszt, nie wypuszczając sprzętu z rąk. Postawa na „*spocznij*“.

20. Na komendę:

„*postaw*“

wydaną po komendzie „*stój*“, stawiają N-ry 1-y i 2-i karabin na ziemię ruchem sprężystym, nie uderzając nim jednakowoż i przyjmują postawę „*spocznij*“. Nr. 3-i i 4-ty stawiają skrzynki koło siebie z lewej i prawej strony ruchem energicznym, równając skrzynki z palcami nóg, następnie przyjmują postawę „*spocznij*“. Nr. 5-y stawia w ten sam sposób wodnik z prawej strony, a skrzynkę z lewej strony obok siebie, przyjmując postawę „*spocznij*“. Karabinowy i obsługa zapasowa nie zmieniają swego miejsca, zachowując przez cały czas postawę „*spocznij*“.

21. Komendę „*kierunek marsz*“, wykonywa się po komendzie „*postaw*“ w ten sposób, iż na zapowiedź „*kierunek*“ strzelcy (prócz karabinowego i obsługi zapasowej) klękają i chwytają sprzęt wedle p. 18.

Hasło „*marsz*“ wykonywa się według p. 18.

Komendę „*kierunek marsz*“, wydaną po komendzie „*stój*“, wykonywa się w ten sposób, że podczas zapowiedzi „*kierunek*“ oddział stoi - nieru-

chomo, rozpoczynając marsz dopiero na hasło „marsz“.

22. Na komendę:

„na noszaki“

Nr. 1-y zahacza sprzączki noszakowe za ostrogi nówek podstawy, Nr. 2-i za ostrogi ramion podstawy, Nr. 3-i i 4-y zahaczają noszaki za uszy skrzynek amunicyjnych. Nr. 5-ty za uszy skrzynki amunicyjnej i wodnika.

23. Chcąc poruszyć oddział biegiem po komendzie „do broni“ lub po komendzie „kierunek marsz“, podaje się komendę:

„biegiem marsz“

Chcąc oddział zatrzymać lub zmienić krok na zwykły podaje się komendę:

„stój“ lub „dowolny krok“.

24. Komendę „za karabinem zbiórka“, podaną po komendzie „do broni“, „postaw“ lub „złożyć“, wykonuje się następująco:

Na zapowiedź „za karabinem“ przyjmują strzelcy postawę „baczność“.

Na hasło „zbiórka“ Nr. 2-i przeskakuje na prawą stronę karabinu, strzelcy wykonują wtył zwrot i szybko przebiegają na swoje miejsca drogą najkrótszą, ustawiają się według punktu 14.

Po przybyciu na miejsce przyjmują strzelcy na znak (hasło) karabinowego postawę „spocznij“.

25. Komendę:

„klęknij“

wykonuje się według regulaminu musztry piechoty, przyczem sprzęt stawia się na ziemię. Strzelcy przyjmują postawę jak po komendzie „*Do broni*”.

26. Komendę:

„*padnij*”

wykonują strzelcy, z wyjątkiem N-ru 1-go i 2-go, wedle regulaminu musztry piechoty, stawiając sprzęt na ziemię.

N-ry 1-y i 2-i przyklękają, stawiają karabin na ziemię, Nr. 2-i szybko przeskakuje na prawo od karabinu, poczem padają Nr. 1-y za, Nr. 2-i po prawej stronie karabinu.

27. Komendę:

„*powstań*”

wykonują się według regulaminu musztry piechoty, komendę „*kierunek marsz*” według p. 18.

28. Zwroty i zachodzenia. Zwroty wykonywa się w miejscu lub marszu na komendę:

„*wprawa (lewo; tył) ma-a-rsz*”.

Na komendę tę każdy z obsługi robi zwrot w miejscu w nakazaną stronę o 90 (180) stopni. Celowniczy i Nr. 2-i zwracają się po $\frac{1}{4}$ ($\frac{1}{2}$) obrotu, uważając donośnik jako oś.

Po wykonaniu komendy podaje się nowy kierunek.

29. Zwroty wykonywa się jedynie ze sprzętem w rękę. Jeżeli więc komenda pada z postawy „*do broni*”, wykonują strzelcy zapowiedź

„wprawa (lewo, tył)“ jako zapowiedź „kierunek“ według p. 18.

30. By karabinowego i amunicyjnych ustawić w przepisaniem miejscu, podaje się komendę:
„front“.

Szraelcy znajdujący się z lewej strony w tyle, na przedzie, przebiegają na prawą stronę, karabinowo naprzód (według p. 18).

31. Zachodzenie w miejscu lub w marszu wykonywa się na komendę:

„na prawo (lewo) zachodź—ma-a-rsz“.

Cała obsługa zachodzi we wskazanym zapowiedzią kierunku, obracając się około N-ru 2-go jako osi, tak długo, aż padnie komenda „stój“ lub „nawprost—kierunek komin fabryczny“.

32. Pozycja. Ćwiczenia szkolne pozycji służą do wyrobienia dokładności wykonania i sprężystości ruchów.

Przy ćwiczeniach szkolnych należy przede wszystkim zwracać uwagę na dokładność wykonania każdego ruchu i współpracę obsługi, później zaś dopiero na szybkość ruchów.

Szkolne ćwiczenia pozycji wykonywa się z podstawy „za karabinem zbiórka“.

33. Pozycję rozróżniamy: „klęczącą“ i „leżącą“.

34. Komendę:

„klęcząc pozycja“

wykonywa się następująco:

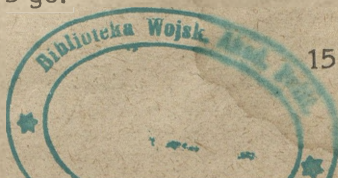
Na zapowiedź „*klęcząc*“ przyjmuje obsługa postawę „*baczność*“.

Na hasło „*pozycja*“.

Karabinowy przebiega na lewą stronę do karabinu i staje (nogi rozszerzone) na wysokości donośnika, zwrócony do karabinu Nr. 2-i przebiega na prawą stronę karabinu i staje (nogi rozszerzone) na wysokości donośnika, zwrócony do karabinu, N-ry 3-i i 4-y jak po komedzie „*do broni*“. Nr. 1-y klęka jak po komendzie „*do broni*“, zwalnia uderzeniem lewej ręki rygiel dolny, równocześnie ustawia celownik. Nr. 5-y klęka po lewej stronie N-ru 1-go o pół kroku w tyle.

Karabinowy chwytą prawą ręką płozy u góry, lewą ujmuje lewe ramię podstawy i rękojeść, naciskając jej sprężynę, poczem karabinowy i Nr. 2-i chwytą płozy u góry ręką lewą, prawą ujmuje prawe ramię podstawy i rękojeść, naciskając jej sprężynę, poczem karabinowy i Nr. 2-i wspólnie podnoszą płozy do góry, opuszczając ramiona w dół, aż sprężyny odpadną w ostatnie otwory płóz. Nr. 1-y chwytą lewą ręką za rączkę tylców, prawą podnosi kółko kierownicy, zwalniając kciukiem jej zmiennik. Następnie ustawia k. m. poziomo, opuszcza kółko kierownicy w dół, aż zmiennik zaskoczy za komorę kierowcy.

Karabinowy klęka, podaje wodnik N-rowi 5-mu i obserwuje przedpole, Nr. 2-i klęka, odbierając skrzynkę od N-ru 3-go.



W razie potrzeby zakłada karabinowy węża na sprzęgło chłodnicy.

35. Pozycję leżąc przyjmuje się na komendę:

„pozycja!”

Karabinowy pada na lewy bok po lewej stronie karabinu, tak by piersi były na wysokości donośnika, Nr. 2-i na prawy bok po lewej stronie karabinu na wysokości karabinowego, Nr. 1-y pada za karabinem pomiędzy nóżkami tak, by łokcie były na wysokości poduszek, uderzeniem lewej ręki zwalnia rygiel dolny, prawą ustawia celownik. N-ry 3-i, 4-y i obsługa zapasowa padają za swoim sprzętem, Nr. 5-y pada tuż po lewej stronie N-ru 1-go o jeden krok w tyle.

Karabinowy chwyta ramiona podstawy tuż przy poduszkach ręką prawą, Nr. 2-i lewą ręką w ten sam sposób, podnoszą k. m. w górę i kładą płozami na dłoni ręki zgiętej w łokciu i opartej o ziemię, karabinowy ręki lewej, Nr. 2-i prawej. Następnie ujmują rękojeści ramion postawy zgóry ręką drugą i zniżają je tak, aby trzy otwory, licząc od góry, były wolne. Nr. 1-y chwyta lewą ręką za rączkę tylców, prawą podnosi kółko kierownicy, zwalniając kciukiem jej zmiennik. Następnie ustawia k. m. poziomo, opuszcza kółko kierownicy wdół, aż zmiennik skoczy za komorę kierownicy.

Karabinowy obraca się na brzuch i cofa na

wysokość N-ru 1-go tak, by leżeć tuż koło niego, wodnik podaje N-rowi 5-mu. Nr. 2-i obraca się na brzuch i cofa ku tyłowi w ten sposób, by głowa jego była na wysokości donośnika, t. j. by mógł w czasie strzelania śledzić przesuwanie się taśmy, odbiera skrzynkę od N-ru 3-go i ustawia ją tuż przy karabinie i prostopadle do niego, zaciskiem wieczka ku karabinowi. W razie potrzeby zakłada karabinowy węża na sprzęgło chłodnicy.

36. Na rozkaz karabinowego zakłada Nr. 1-y lunetę celowniczą.

37. Na komendę

„złożyć“

podaje Nr. 5-y wodnik karabinowemu, karabinowy odejmuje węża, o ile ten był założony, stawia wodnik wedle p. 14. (jeżeli pozycja była leżąca posuwa się naprzód tak, by piersiami był na wysokości donośnika i obraca się na lewy bok). Nr. 2-i podaje skrzynkę N-rowi 3-mu, który ją ustawia wedle p. 14. (Jeżeli pozycja była leżąca, posuwa się na wysokość karabinowego i obraca się na prawy bok). Nr. 1-y zdejmuje lunetę celowniczą, o ile ta była założona, następnie chwytą lewą rączkę tylców, prawą podnosi kółko kierownicy, zwalniając kciukiem zmiennik, opuszcza k. m. o dwa palce nad łożysko komory kierownicy i opuszcza kółko kierownicy wdół, aż zmiennik zaskoczy za komorę kierownicy, obraca kółko kierownicy wlewo, aż komora zamkowa oprze się o komorę kierownicy, następnie ustawia k. m.

tak, by stał równo pomiędzy obu płozami. Karabinowy chwytą prawą ręką płozy, lewą ujmuje zdołu lewe ramię podstawy i rękojeść, naciskając jej sprężynę, Nr. 2-i chwytą płozy u góry ręką lewą, prawą ujmuje prawe ramię i rękojeść, naciskając jej sprężynę, poczem karabinowy i Nr. 2-i wspólnie podnoszą ramiona w górę, aż sprężyny zaskoczą za ostatnie dziurki płóz. Nr. 1-y zaciska lewą ręką rygiel górny, o ile ten był otwarty i dolny, prawą kładzie wolno celownik wdół, uważając by nim nie uderzyć o pokrywę komory zamkowej.

Jeżeli pozycja była leżąca, obraca się karabinowy i Nr. 2-i na brzuch, jeżeli klęcząca, przyjmuje obsługa postawę wedle p. 14. Karabinowy melduje „*N-ty karabin gotów*“.

38. Komendę: „*za karabinem zbiórka*“ wykonywa się według p. 24.

39. Zmiana lufy. Na komendę:

„*zmiana lufy*“

odsuwa się karabinowy o krok wlewo, nie przerywając obserwacji przedpoła, Nr. 5-y przesuwają się szybko na lewą stronę karabinu barkami na wykokość donośnika.

Nr. 1-y rozładowuje, jeżeli karabin był naładowany i nastawia k. m. lufą wdół, Nr. 2-i wyciąga taśmę.

Nr. 1-y otwiera pokrywę komory zamkowej i wyjmuje zamek, Nr. 5-y wciska sworzeń tylców wprawo, poczem odejmuje komorę sprężynową,

podstawia wodnik pod kran i otwiera kran. Nr. 2-i wyjmuje sworzeń tylców i donośnik.

Nr. 2-i podstawia ręce za tylcami w ten sposób, by zasówki nie upadły na ziemię. Nr. 1-y cofa suwadło z lufą w tył, skręca je o pół obrotu wlewo i wyjmuje z karabinu.

Nr. 1-y wstawia koniec lufy pomiędzy płozy i odejmuje suwadło od lufy, Nr. 2-i wyjmuje nową lufę z płozów i podaje ją N-rowi 1-mu, który zakłada na nią suwadło.

Nr. 1-y wkłada jufę z suwadłem w komorę i chłodnicę, Nr. 2-i zakłada donośnik na miejsce, Nr. 5-y zamyka kran.

Nr. 1-y wkłada lewą i prawą zasówkę i zamyka tylce. Nr. 2-i zakłada sworzeń tylców, Nr. 5-y komorę sprężynową.

Nr. 2-i podaje zamek N-rowi 1-mu, który go zakłada, poczem Nr. 2 podaje pokrywę komory zamkowej N-rowi 1-mu, który ją zamyka. W tym czasie Nr. 5-y wlewa wodę do chłodnicy.

Jeżeli k. m. był naładowany wpierw, ładuje się go bez specjalnej komendy.

Nr. 5-y i karabinowy wracają na swoje miejsca.

40. Części zdjęte podczas zmiany lufy należy kłaść na czystej płachcie namiotowej, na czapkach obsługi lub na płozach uważając, by się nie zanieczyściły.

41. Przy zmianie lufy wielki nacisk kłaść

naależy na to, by obsługa nie podnosiła się i nie wychylała się z poza osłony.

42. Dobrze wyszkolona obsługa powinna wykonać zmianę lufy w ciągu 45 sekund.

43. Ładowanie i rozładowanie. Ćwiczenia szkolne w ładowaniu i rozładowaniu k. m. służą do wyrobienia dokładności wykonania i sprężystości ruchów.

Ładowanie odbywa się w pozycji klęczącej lub leżącej.

44. Na komendę:

„ładować“

chwyta celowniczy podany przez taśmowego koniec taśmy i przeciąga ją przez donośnik tak daleko, aż kryza pierwszego naboju oprze się o podajnik. Taśmę trzyma lewą ręką u góry, kciuk pod taśmą, cała ręka nie tuż przy donośniku, lecz trochę odsunięta wlewo. Następnie opiera się lewą ręką o komorę sprężynową, kciukiem i zgiętym palcem wskazującym prawej ręki ujmując gałkę rączki zamkowej i podaje ją wprzód, aż krótsze ramię rączki oprze się o kowadełko; lewą ręką szerpie taśmę wlewo, opiera się powtórnie o komorę sprężynową, poczem rzuca rączkę zamkową wtył. Następnie powtarza drugi raz *„rączkę wprzód, taśmę wlewo, rączkę wtył“*.

Po załadowaniu odmyka rygle, lewą ręką chwyta tylce, prawą kładzie na kierownicę.

45. Na komendę:

„rozładować“

zamyka celowniczy rygiel górny (o ile ten był otwarty) i powtarza dwa razy nie pociągając taśmy.

Nr. 2-i naciska lewą ręką skrzydełko osi zaczepów taśmowych, prawą wyjmując taśmę z donośnika składając do skrzynki, lub oddając N-rowi 3-mu. Celowniczy otwiera komorę zamkową, podnosi zamek, odbiera od karabinowego wycior kątowny, wypycha nim łuskę z wyrzutnicy, oddaje wycior, opuszcza zamek, rzuca rączkę zamkową wtył, zamyka komorę zamkową, opuszcza iglicę i melduje *„lufa i wyrzutnica wolna“*.

Przy zamykaniu komory zamkowej pomaga Nr. 2-i podając celowniczemu pokrywę.

46. Po rozładowaniu komendę *„złożyć“* wykonywa się według p. 37.

K. m. pojedynczy z zaprzęgiem.

47. Na komendę:

„za wozem zbiórka“

ustawia się obsługa następująco:

Nr. 4-y kryje lewy brzeg wozu w odległości 2-ch kroków; Nr. 1-y, 2-i i 3-i na prawo od niego, równając wlewo, karabinowy kryje Nr. 3-i w odstępnie 1-go kroku, Nr. 5-y kryje Nr. 4-y

równając do karabinowego, obsługa zapasowa według p. 14.

Woźnica po lewej stronie zaprzęgu, na wysokości osi, trzymając w lewej ręce lejce, prawą swobodnie opuszczoną.

Zdejmowanie k. m. z wozu odbywa się na komendę:

„*karabin wprzód (wtył; wprawo; wlewo)* — *z wozu*“
Na hasło „*z wozu*“ karabinowy wybiera miejsce na karabin frontem we wskazanym przez zapowiedź kierunku, około trzy kroki za, przed lub obok zaprzęgu.

Nr. 1-y i 2-i otwierają tylne drzwi lawety, Nr. 3-i i 4-y wydobywają po dwie skrzynki pełne, poczem zamykają drzwi. Nr. 1-y otwiera zawór podstawy k. m. i wraz z N-rem 2-im wyciąga karabin za płozy. Nr. 5-ty zdejmuje wodnik, 1-ą skrzynkę amunicyjną i węży odpływowy, podając go karabinowemu.

Obsługa ustawia sprzęt wedle p. 13. i przyjmuje postawę jak po komendzie „*do broni*“.

49. Karabin umieszcza się na wozie jedynie po złożeniu go (w położeniu po wykonaniu komendy „*złożyć*“).

Umieszczenie k. m. na wozie odbywa się na komendę:

„*karabin na wóz*“

Na hasło „*wóz*“ Nr. 1-y i 2-i składają ramiona podstawy i wkładają karabin na wóz, poczem

otwierają tylne drzwi lawety. Nr. 3-i, 4-y i 5-y wkładają skrzynki do lawety i zamykają drzwi. Tymczasem Nr. 1-y zamyka zaworę podstawy. Nr. 5-y ustawia wodnik.

Obsługa ustawia się jak po komendzie „*za wozem zbiórka*“ i przyjmuje postawę „*spocznij*“.

Jeżeli chodzi o spieszne złożenie k. m. na wóz, a obsługa nie przychodzi równocześnie do zaprzęgów, wkłada każdy strzelec swój sprzęt nie czekając reszty.

50. Na komendę:

„*woźnica i karabinowy wsiadać*“

chwytą się woźnica prawą ręką za oparcie siedzenia, prawą nogę stawia na stopień osi koła i szybko siada po lewej stronie procy. Karabinowy dobiega prawą stroną do procy, chwytą lewą ręką za rączkę oparcia siedzenia, lewą nogę stawia na stopniu osi koła, prawą na przednim oparciu nóg i wykonywując obrót na prawej nodze, siada.

51. Na komendę:

„*obsługa wsiadać*“

chwytają N-ry 1-y i 2-i zewnętrzną ręką za oparcie siedzenia, wewnętrzną za płożę, nogi opierają o stopnie i wykonywując obrót do środka, siadają jednocześnie na tylnym siedzeniu lawety. Reszta obsługi maszeruje w dwurzędzie.

52. Na komendę:

„*wszyscy wsiadać*“

siada Nr. 1-y i 2-i według p. 51. Nr. 3-i i 4-y na

tylnym stopniu lawety. Nr. 5-y siada między N-rem 3-im a 4-ym. Obsługa zapasowa nie wsiada.

53. Na komendę:

„obsługa zsiadać“

zsiadają wszyscy oprócz karabinowego i woźnicy.

54. Na komendę:

„woźnice i karabinowy zsiadać“

zsiadają szybko woźnice i karabinowi i jeżeli nie było innego rozkazu, ustawiają się według p. 47.

55. Na komendę:

„rozejść się“ lub *„wprawo (lewo) rozejść się“*

odchodzą wszyscy we wskazanym kierunku, pozostaje tylko woźnica, który ma zejść z wozu do koni, obejrzeć ich uprząż i t. d. Niewolno nikomu siadać lub opierać się na wozie.

ROZDZIAŁ II.

KOMPANJA KARABINÓW MASZYNOWYCH.

Kompanja z zaprzęgiem.

56. Szyki kompanji. Zasadniczym szykiem zbiórki k. k. m. jest szyk rozwinięty.

57. Na komendę:

„w ordynku zbiórka“

ustawia się k. k. m. w szyku rozwiniętym według rysunku 1.

Odstępy między poszczególnymi wozami sześć kroków od osi do osi, obsługa ustawiona według punktu 47. Dowódcy plutonów na prawem skrzydle obsługi swych plutonów, sierżant szef, furażer i żołnierze nie przydzieleni kryją prawe skrzydło w odległości 5-u kroków. Dowódca kompanji 20 kroków przed środkiem kompanji.

58. Na komendę:

„kolumna pojedyncza!“

ustawia się k. k. m. według rysunku 2.

Odległość od wozu do wozu ośm kroków,

licząc od tylnej osi przedniego zaprzęgu, do dyszla tylnego zaprzęgu, obsługa ustawiona według punktu 47. Dowódcy plutonów na prawem skrzydle obsługi swych przednich karabinów, sierżant szef, furażer i żołnierze nieprzydzieleni w kolumnie czwórkowej w odległości 5-u kroków za obsługą ostatniego karabinu. Woźnicy wsiadają. Dowódca kompanji 10 kroków przed kompanją. Szyk ten może być użyty jako szyk zbiórki.

59. Na komendę:

„kolumna marszowa“

ustawia się komp. k. m. według rysunku 3.

Odległość od wozu do wozu cztery kroki. Dowódcy dwóch pierwszych plutonów w przednim rzędzie przed zaprzęgami, obsługa dwóch pierwszych plutonów w kolumnie czwórkowej w odległości czterech kroków przed zaprzęgiem. Obsługa dwóch ostatnich plutonów i żołnierze nieprzydzieleni w odległości czterech kroków za ostatnim zaprzęgiem. Dowódcy dwóch ostatnich plutonów w ostatnim rzędzie. Karabinowi i woźnice wsiadają. W razie potrzeby obsługują karabinowi hamulce. Dowódca kompanji niema określonego miejsca, furażer jedzie konno obok dowódcy kompanji lub za kompanją, stosownie do rozkazu dowódcy.

60. Dowódca komp. k. m. może nakazać zmienić regulaminowe odstępny i odległości lub

też nakazać przyjęcie każdego innego szyku, zależnie od potrzeby.

61. Poruszenia kompanji. Poruszenia odbywają się jedynie w kolumnie pojedynczej (podczas parad, defilad i zmian szyków) lub w kolumnie marszowej.

62. Przepisy jazdy dla zaprzęgów obowiązują według przepisów, objętych regulaminem wojsk taborowych.

Komp. k. m. z zaprzęgiem należy tak w sprawianiu szyków i marszach wyćwiczyć, aby mogła nawet w trudnym terenie zdążać za piechotą.

63. W czasie marszu mogą karabinowi chwilowo maszerować. Na rozkaz dowódcy kompanji lub dowódcy samodzielnego plutonu obsługa może wsiąść na wóz. W czasie marszu winna obsługa złożyć swój rynsztunek na wozy. Po zdjęciu k. m. z wozu i podczas marszu zatrzymuje obsługa na sobie tylko rynsztunek szturmowy.

64. Podczas jazdy klusem (dopuszczalnej tylko w warunkach wyjątkowych) zajmuje d-ca plutonu miejsce karabinowego przedniego karabinu.

65. Gdy tego wymaga stan drogi lub konieczność utrzymania jednej strony wolną, może obsługa na komendę:

„obsługa—wprawo (lewo, obie strony) maszerować w szeregach obok swych wozów.

66. Na komendę:

„kierunek topola na lewo wskos dowolny krok kompanja ma-a-rsz“

podana przeciągle, ruszają wozy równomiernie.

Tylne uważają baczenie na przednie i w razie przypadkowego zatrzymania, wymijają je natychmiast. Wymijanie to należy osobno ćwiczyć. Odległości zachowuje się według punktów 58 i 59.

67. Na komendę:

„kompanja stó-ó-ój!“

wóz kierunkowy staje po przebyciu 10 do 15-u kroków, reszta łączy się z nim i równa.

68. Zwroty. Na komendę:

„na prawo (lewo) wskos—ma-a-rsz“

skracają wszystkie wozy na prawo (lewo) wskos i jadą dalej w nakazanym zapowiedzią. Celem przywrócenia pierwotnego kierunku wydaje się komendę: *„na lewo (prawo) wskos — ma-a-rsz“*.

69. Na komendę:

„wprawo (lewo)—ma-a-rsz“

wykonywa każdy wóz obrót w promieniu sześciu krok w. Odstępy pozostają niezmienione:

70. Na komendę:

„wtył—ma-a-rsz“

podjeżdża każdy wóz naprzód i zawraca oddzielnie w promieniu 12-u kroków na lewą rękę, jeżeli nie było innego rozkazu.

Przy wszelkich zwrotach należy zawsze podawać nowy kierunek.

71. Zachodzenia. Na komendę:

„na prawo (lewo) zachodź—ma-a-rsz“

wykonywa na hasło „marsz“ pierwszy wóz obrót, reszta wozów jedzie za pierwszym wykonywując obrót na tem samem miejscu, gdzie pierwszy wóz. Zmiany kierunku marszu można wykonać także na znak lub przez podanie nowego kierunku marszu.

72. Zachodzenie kończy się na komendę:

„nawprost“ lub „kierunek krzyż przy drodze!“

73. Sprawianie szyków i kolumn.

Z szyku rozwiniętego przechodzi się w kolumnę pojedynczą na komendę:

*„kolumna pojedyncza od prawego (lewego) kierunku
wysoka topola koło krzyża—ma-a-rsz“.*

Wóz znajdujący się na wskazanem skrzydle, jedzie w nakazanym zapowiedzią kierunku, następne wozy łączą się w odległościach ośmiu kroków za pierwszym.

74. Z kolumny pojedynczej przechodzi się w szyk rozwinięty na komendę:

„rozwinięty wprzód na prawo (lewo) — ma-a-rsz“.

Pierwszy wóz jedzie 15 kroków nawprost i zatrzymuje się. Pozostałe wozy ustawiają się w nakazanym kierunku obok niego, przyjmując uszykowanie według p. 57.

75. Z kolumny pojedynczej przechodzi się w kolumnę marszową na komendę

„kolumna marszowa!“

Pierwszy wóz zwalnia kroku, obsługa pierwszych dwóch plutonów biegnie na miejsca według p. 59., obsługa drugich dwóch plutonów ustępuje na boki zaprzęgów, przepuszcza je i ustawia się według p. 59. Żołnierze nie przydzieleni dołączają się do obsługi drugich dwóch plutonów, według p. 59. Karabinowi wsiadają, wozy tylne dojeżdżają kolejno na odległość czterech kroków.

Gdy komp. k. m. przyjmie szyk według p. 59., dowódca kompanji może podać komendę:

„dowolny krok—odtrąbiono“

76. Z kolumny marszowej przechodzi się w kolumnę pojedynczą na komendę:

„kolumna pojedyncza“

Karabinowi zsiadają, obsługa dwóch pierwszych plutonów rozstępuje się na boki i wstępuje kolejno za swe zaprzęgi, obsługa dwóch dalszych plutonów zajmuje biegiem miejsca swe według p. 58. Zaprzęgi tylne przyjmują kolejno odległości ośmiu kroków od poprzednich.

77. Z szyku rozwiniętego można przyjąć kolumnę marszową lub z kolumny marszowej szyk rozwinięty jedynie po uprzednim sformowaniu kolumny pojedynczej.

Kompanja k. m. bez zaprzęgów.

78. W szyku rozwiniętym i w kolumnie pojedynczej ustawiają się karabiny według p. 57.

i 58, obsługa w postawie „za karabinem zbiórka“ według p. 14. Odstępy pomiędzy karabinami w szyku rozwiniętym 8 kroków odległości, przy kolumnie pojedynczej 8 kroków, licząc od karabinu.

Kolumnę pojedynczą i szyk rozwinięty, przyjmuje się na komendy według p. 57. i 58.

79. Marsze i zwroty wykonywa się według punktów 18—30. Przed komendą „marsz“ należy podać komendę: „do broni“.

80. Zachodzenie całą kompanją wykonywa się według p. 31. Jeżeli się chce wykonać zachodzenie plutonami lub karabinem, należy wydać komendę:

„plutonami (karabinami) na prawo (lewo) zachodź—
ma a-arsz“

81. Szyk rozwinięty z kolumny pojedynczej i kolumnę pojedynczą z szyku rozwiniętego przyjmują się według punktu 73. i 74.

82. Chcąc w dłuższych marszach ulżyć obsłudze w niesieniu k. m., podaje się komendę:
„kolumna marrzowa“

Komendę tę wydaje się jedynie z kolumny pojedynczej (plutonowej). Nr. 3-ci dobiega do N-ru 2-go i oddaje mu jedną ze swych skrzynek, trzymając pozostałą w prawej ręce, lewą ręką chwytając prawe ramię podstawy tuż za poprzeczką—Nr. 4-y dobiega do N-ru 1-go, wykonywując to samo.

Nr. 1-y chwyta prawą ręką tylną nóżkę tuż przy ostrodze.

W kolumnie marszowej obsługi pojedynczych karabinów łączą się na odległość jednego kroku.

Na hasło podane przez Nr. 1-y podnoszą Nr. 1-y, 2-i 3-i i 4 k. m. do góry i zakładają na ramiona.

Nr. 5-y maszeruje za obsługą lub dołącza się do obsługi zapasowej.

Przy dłuższym marszu należy zmienić Nr. 1-y, 2-i, 3-i i 4-y z obsługą zapasową i N-rem 5-ym.

83. Na komendę:

„kolumna pojedyncza”

powraca obsługa do uszykowania według p. 78.

84. Szyk luźny formuje się z kolumny pojedynczej lub szyku rozwiniętego na komendę:

a) *„w tyraljery!”*

b) *„kierunek nawprost: (fabryczny komin)”*

c) *„wprzód na prawo w tyraljery!”*

d) *„wprzód na lewo w tyraljery!”*

Karabiny z kolumny i szyku rozwiniętego rozcho-
dzą się od czołowego lub kierunkowego (drugie-
go od prawego) na 30 kroków, Nr. 5-y odsuwa
się na 4-y kroki na lewo od karabinu, N-ry 3-i
i 4 po cztery kroki na prawo od karabinu, obsłu-
ga zapasowa zależnie od rozkazu d-cy.

Dowódca kompanji lub plutonu może każ-

dorazowo nakazać zmienić odstępę pomiędzy strzelcami i pomiędzy karabinami.

85. Z tyraljary zbiera się kompanję do kierunkowego na komendę:

„zbiórka“

lub na jedno ze skrzydeł na komendę:

„w prawo (lewo)—zbiórka“

86. Dowódca k. k. m. lub samodzielnego plutonu może nakazać zmniejszyć lub powiększyć regulaminowe odstępę i odległości, lub też nakazać przyjęcie każdego innego uszykowania, zależnie od potrzeb bojowych i wymagań terenu np. „*kolumna plutonowa wprzód na prawo (lewo)* Rys. 4. lub „*schodami na x-ty karabin (pluton) marsz*“ (rys. 5).

ROZDZIAŁ III.
MUSZTRA BOJOWA.
Z zaprzęgiem.

87. Na komendę:
„kawalerja z lewej (prawej; z przodu; z tyłu)!”
zdejmuje się k. m. i amunicję z wozu według punktu 48. możliwie najśpieszniej, ustawia w pozycji klęczącej i nie czekając na osobny rozkaz, rozpoczyna się ogień ciągły, celownikiem 700, punkt celu—kopyta końskie.

Zaprzęgi odjeżdżają kłusem w zakryte miejsca.

Bez zaprzęgu.

88. Każdy strzelec musi być doskonale wyćwiczony w ocenie odległości i w orjentowaniu się w terenie, w każdej porze i w każdych warunkach, w pokonywaniu przeszkód w biegu, w użyciu narzędzi do okopywania się, w strzelaniu z karabinu piechoty, w budowie stanowisk, w użyciu granatów ręcznych, pistoletu, pistoletu do rakiet świetlnych oraz maski gazowej.

89. Poruszenia w szyku luźnym. Szybkie i ciche zdejmowanie z wozu, wytrwałe noszenie k. m., skryte i zręczne przenoszenie sprzętu, ciche i niespostrzeżone zajęcie pozycji są to niezbędne warunki niespodziewanego, rychłego i skutecznego ognia.

Strzelców należy wyszkolić w pokonywaniu przeszkód naturalnych i sztucznych ze zdjętym z wozu k. m. Taksamo należy ich ćwiczyć w możliwie niewidocznem posuwaniu się, przy zręcznem wyzyskiwaniu terenu.

90. K. m. wraz z obsługą powinien się w linii tyralierskiej jak najmniej odróżniać od reszty oddziałów piechoty.

91. W terenie wystawionym na widok i ogień nieprzyjacielski stosuje się stale szyk luźny, według p. 84., lub szereg.

Nr. 3-i 4-y, 5-y i ewentualnie obsługa zapasowa kryją w szeregu Nr. 1-y; strzelcy możliwie skupieni, starają się przedstawiać mały cel.

W razie potrzeby można stosować kombinacje obu szyków.

92. Jeżeli chce się k. m. ukryć przed wzrokiem nieprzyjaciela, podaje się zależnie od potrzeby i terenu komendę: „*klęknij*” wykonaną według punktu 25. lub komendę:

„*kryj się*”.

Obsługa chowa się za najbliższą zastoną i wykonywa szturmowe „*padnij*”. Nr. 2-i wprzód, Nr. 1-y

wtył karabinu, uważając przy tem, by nie rzucić k. m. na ziemię. Amunicyjni trzymają skrzynki w rękę, wyciągnięte przed siebie. Obsługa cała leży nieruchomo.

93. Na komendę:

„spocznij“

wydaną po komendzie „*kryj się*“, podnosi obsługa głowę i przyjmuje wygodną pozycję.

94. Komendę „*padnij*“ wykonywa się według punktu 26. komendę „*biegiem marsz*“ według p. 18. i 23.

Należy zwracać uwagę na szybkie zrywanie się i szybkie padanie wraz ze sprzętem, nie uszkadzając go jednak.

95. Po komendzie „*padnij*“ lub „*kryj się*“ można wydać komendę:

„*pełzać*“.

Nr. 2-i chwyta lewą ręką prawą rączkę podstawy, tuż przy ostrodze, Nr. 5-y posuwa się naprzód i chwyta prawą ręką lewą rączkę podstawy tuż przy ostrodze; lewą ręką wodnik. Nr. 1-y chwyta obu rękoma tylne nóżki płóz, tuż przy ostrogach.

Nr. 2-i i 5-y pełzają pół kroku w nakazanym kierunku, nie przesuwając karabinu.

Nr. 2-i i 5-y podciągają k. m. ku sobie, Nr. 1-y pomaga im, pchając k. m. wprzód.

Nr. 2 i podciąga się do k. m.

Powtarza się to tak długo, dopóki nie padnie komenda „*spocznij*“ lub „*na linję*“.

Reszta obsługi pełza wraz ze sprzętem wedle regulaminu piechoty.

96. Jeżeli należy wycofać się z pozycji niepostrzeżenie za osłonę, podaje się komendę:

„w tył pełzać“

Nr. 1-y, 2-i i 5-y chwytają k. m. według p. 95. Nr. 1-y, 2-i i 5-y cofają się pełzając, o pół kroku wtył i przyciągają k. m. ku sobie.

Powtarza się to tak długo, dopóki nie padnie komenda *„padnij“*.

97. Pozycja. Obsługa k. m. musi być gruntownie wyszkolona w budowaniu tak tymczasowych jak i stałych stanowisk k. m. Urządzanie stanowisk w zabudowaniach, w rowach, lejach, strzelanie z podpór pomocniczych, budowa chodników i schronów powinny być również przedmiotem gruntownych ćwiczeń.

98. By umożliwić niespodziane otwarcie ognia, należy pilnie wystrzegać się wszystkiego, coby przy zakładaniu pozycji mogło zwrócić uwagę nieprzyjaciela.

Szczególnie wszelkie przygotowania, a nawet i ładowania muszą być o ile możności wykonane za osłoną.

99. Pozycję klęczącą stosuje się przeciw atakującej kawalerji lub jeżeli tego wymaga teren. W innych wypadkach stosuje się pozycję leżącą.

Zakładanie pozycji odbywa się w marszu lub pełzaniu wedle punktów 34. 35.

Główny nacisk należy kłaść na szybkie, sprawne zakładanie pozycji, umiejętne wyzyskiwanie terenu, zręczne wyzyskiwanie osłon, skryte i niepostrzeżone wykonanie, a nie na ściśle trzymanie się określonych form.

Położenie podstawy należy zawsze dostosować do terenu, dbać o to, by płozy stały zawsze poziomo, przy użyciu ewentualnie narzędzi.

Jeżeli teren tego wymaga, należy dać podstawie położenie odmienne od przepisanego w p. 34. 35.

100. Zajęcie stanowiska następuje na komendę:

„na prawo wskos duże rozłożyste drzewo“ pod to drzewo na „linję“ lub „pełzać na linję“. Karabinowy wybiega naprzód, wyszukuje stanowisko w podanym kierunku i pada.

Celowniczy i Nr. 2-i podbiegają (pełzają) i padają z karabinem po prawej stronie karabinowego, przyczem celowniczy wyszukuje w przestrzeni kilku kroków najlepszego umieszczenia dla k. m.

Zajmowanie pozycji odbywa się według p. 99. Nr. 3-i, 4-y i obsługa zapasowa nie mają stałe wyznaczonego miejsca, wyszukują sobie stanowiska w pobliżu k. m., przy możliwie doskonałym wyzyskaniu terenu.

101. Ładuje się k. m. dopiero na rozkaz karabinowego według p. 41.

102. W razie jeżeli teren i sytuacja bojowa tego wymagają, można na rozkaz dowódcy plutonu i karabinowego zająć pozycję pełzając.

Jeżeli w pobliżu stanowiska k. m. znajduje się osłona, zakłada się pozycję k. m. za osłoną, skąd ustawiony i ewentualnie naładowany k. m. wysuwa się pełzając na stanowisko.

103. Karabin należy na stanowisku natychmiast okopać i zamaskować.

Skrzynki amunicyjne i wodnik należy również zasłonić ziemią przed działaniem ognia nieprzyjacielskiego.

Jeżeli przewidziane jest dłuższe przebywanie na danym stanowisku, należy w pobliżu założyć i okopać zapas amunicji.

104. Węża odpływowego wsuwa się wtył. Koniec jego przysypuje się ziemią. Jeżeli wskutek dłuższego strzelania wydobywają się para lub gdy woda jest zmieszana z gliceryną, należy koniec węża umieścić w wodniku.

Przy zmianie pozycji owija karabinowy węża dookoła chłodnicy, i komory zamkowej, zdejmując go dopiero przy składaniu k. m. lub w razie potrzeby.

By przeciwdziałać zbytniemu rozgrzewaniu się lufy, należy często dolewać wody, by chłodnica była stale napełniona. } Zasadniczo należy dolać wody po wystrzeleniu trzeciej taśmy.

105. Dowódca plutonu wyszukuje sobie stanowisko w ten sposób, by móc obserwować i kierować ogniem k. m. swego plutonu. W razie niemożności wyszukania takiego stanowiska, zależnie od potrzeb bojowych, według uznania.

Dowódca kompanji niema stale wyznaczonego miejsca.

106. Nr. 5-y obsługuje wodnik i węża odpływowego. Uważa on nieustannie na dowódcę plutonu i karabinowego, by podać zarządzenia ich karabinowemu i celowniczem.

107. Do noszenia amunicji i wody służą Nr. 3-i i 4-ty i obsługa zapasowa.

Potwierdzają oni każdy otrzymany rozkaz (znak) przez podniesienie ręki.

108. Do wykonania skoku podaje się komendę:

„na linję białej drogi nawprost-skok - biegiem lub „20 kroków-skok - biegiem marsz!“ Na zapowiedź *„na linję xx skok“* bada karabinowy wzrokiem teren w pobliżu podanej zapowiedzią linji, celowniczy rozładowuje karabin, o ile ten był naładowany, Nr. 2-i wyciąga taśmę z donośnika i podaje ją wraz z skrzynką Nr. 3-mu, który ją wkłada i zamyka skrzynkę.

Jeżeli pozycja była klęcząca, składa się karabin według p. 37.

Jeżeli pozycja była leżąca, zamyka Nr. 1-y lewą ręką rygle górny i dolny, poczem chwytą

tylne nóżki tuż przy ostrogach. Nr. 2-i posuwa się naprzód i chwytą lewą ręką prawe ramię podstawy tuż przy ostrodze; karabinowy posuwa się naprzód, owija węża odpływowego dookoła chłodnicy i komory zamkowej, chwytą prawą ręką lewe ramię podstawy tuż przy ostrodze, Nr. 3-i, 4-y i 5-y i obsługa zapasowa chwytają swój sprzęt, uważając, by wieczka skrzynek były pozamykane.

Cała obsługa podciąga prawą nogę, przygotowując się do skoku, karabinowy podnosi rękę na znak „gotów“, jeżeli komendę do skoku wydaje dowódca plutonu.

Na hasło „*biegiem marsz*“ zrywa się obsługa i biegnie na wskazaną linię według p. 94. 100.

109. Należy kłaść silny nacisk na to, by obsługa przy zmianie pozycji nie podniosła się zbyt i nie zdradzała przed wzrokiem nieprzyjaciela.

Szybkie zrywanie się na hasło „*biegiem marsz*“ należy uczynić przedmiotem gruntownych ćwiczeń.

Sprzętu przy skokach pod żadnym warunkiem zostawiać nie wolno.

110. Jeżeli konieczne jest dłuższe przenoszenie k. m. poza działaniem ognia nieprzyjacielskiego lub posuwanie się skokami bez strzelania, należy przed skokiem k. m. złożyć według p. 37. Komendę „*skok*“ i „*biegiem marsz*“ wykonuje się po złożeniu k. m. według punktu 108.

111. Jeżeli zachodzi potrzeba szybkiego wycofania się bez pełzania, wydaje się komendę.

„na linję białych sztachet w tył skok (biegiem marsz” lub „30 kroków w tył skok biegiem marsz”. Zapowiedź „skok” wykonywa się wedle p. 108., hasło w tył „biegiem marsz” według punktu 28.

112. Jeżeli zmiana linji ma się odbyć pełzając, wydaje się komendę:

„do rowu na prawo-skok-półzać”

Zapowiedź „skok” wykonywa się według punktu 108., hasło „półzać” według p. 95.

Jeżeli podłoże terenu nie dozwala na pełzanie z ostrogami rączek opartymi o ziemię, należy wpierw k. m. złożyć.

113. Ogień. Rozróżniamy ogień pojedynczy i ogień oddziałowy.

Przy ogniu oddziałowym kierownictwo ognia spoczywa w ręku dowódcy oddziału, (kompanji lub plutonu), który podaje komendę rozpoczęcia ognia i wszelkie zmiany podczas ognia. Przy ogniu pojedynczego k. m. kierownictwo ognia spoczywa w ręku karabinowego.

Ogniem najczęściej stosowanym jest ogień pojedynczego k. m. Ognia plutonu używa się przeważnie do wstrzeliwania lub gdy potrzeba skoncentrowanego ognia na małej przestrzeni, np. przeciw atakującej kawalerji.

Ogień kompanijny jest wyjątkiem. Stosuje się go przy ogniu pośrednim.

114. Pojedynczy k. m. może strzelać strzałami pojedynczemi, serją lub ogniem ciągłym.

115. Strzały pojedyncze daje się jedynie wyjątkowo, by nie zdradzić charakteru broni.

Oba rygle górny i dolny zamknięte.

116. Ogień serjami polega na wystrzeleniu do 50 strzałów przy obu rygiach zamkniętych. Służą on do wstrzeliwania się. Jeżeli po pierwszych kilku strzałach zauważy się punkty uderzenia pocisków, należy ogień przerwać. Jeżeli do 50 strzałów nie skonstatuje się położenia wiązki, należy ogień przerwać, podać nowy celownik i w razie potrzeby nowy punkt wstrzeliwania się.

Przy strzelaniu z ryglami zamkniętymi trzyma się obie ręce lekko na tylcach.

Ogień serjami stosować można również w walce nocnej i okopowej jako ognia niszczącego.

117. Ognia ciągłego używa się do zwalczania celów. Rygiel górny i dolny otwarty. Lewa ręka trzyma mocno rączkę tylców, prawa ujmuje koło kierownicy.

Ogień ciągły skierowuje się na punkt (ogień punktowy), linię (ogień wszerz, ogień wgłąb, ogień wskos) lub w płaszczyznę (ogień kreskowy).

118. Ogniem punktowym ostrzeliwuje się cele wąskie i płytkie, np. punkt obserwacyjny (gniazdo k. m.), kontroluje się celownik i położenie rozsypu na celu, poczem przechodzi się do ognia w linię lub płaszczyznę. K. m. skierowany jest w jeden punkt.

119. Ogniem wszcz ostrzeliwuje się cele szerokie, równoległe do własnego frontu, lewa ręka porusza równomiernie i wolno karabinem wszcz, prawa trzyma kółko kierownicy.

120. Ogniem wgłęb ostrzeliwuje się cele głębokie, prostopadłe do własnego frontu. Prawa ręka obraca równomiernie i wolno kółko kierownicy wprawo i lewo, lewa trzyma tylce.

Ogień wgłęb, jeżeli się zdoła uchwycić nieprzyjaciela z flanki, jest najskuteczniejszym rodzajem ognia.

121. Ogniem wskos ostrzeliwuje się linie skośne lub nierówne w następujący sposób:

Lewa ręka przesuwa wolno i równomiernie karabin wszcz, prawa obraca wolno i równomiernie kółko kierownicy wprawo i lewo w ten sposób, by muszkę wodzić stale po ostrzelwanej linii. Wodzenie muszką po dowolnej linii terenu jest rzeczą trudną i musi być przedmiotem gruntownego ćwiczenia.

122. Ogień kreskowy służy do pogłębiania rozsypu k. m. Płyta kreskowa podaje miarę pogłębiania ognia o 100 metrów, czyli o jedną kreskę na odległości 800, 1000, 1200 i 1500 metrów. Dla pogłębiania ognia o 2 lub 3 kreski (200 lub 300 m.) obraca się kółkiem kierownicy o dwie lub trzy takie miary.

Przy stosowaniu ognia kreskowego należy powiększyć celownik o pół głębokości ognia kre-

skowego, t. zn. o 50 metrów dla jednej kreski, 100 m. dla dwóch kresek, 150 m. dla trzech kresek.

Lewa ręka wodzi równomiernie i wolno karabin po celu, prawa obraca szybko i równomiernie, bez zatrzymywania się przy zmianie kierunku obrotu, kółko kierownicy wprawo i lewo.

Należy zwracać uwagę, by muszka stale przy przesuwaniu jej ku górze (obróć kółka wlewo) dochodziła do ostrzeliwanej linii.

123. Strzelanie i kierowanie ogniem. Na komendę:

„strzały pojedyncze“

otwiera celowniczy rygle.

Na komendę:

„na prawo wskazos trzy palce na prawo od wysokiej topoli—k. m. pod ciemnym krzakiem“

melduje celowniczy „widzę“ lub meldunkiem „nie widzę“ prosi o powtórzenie komendy.

Na komendę:

„celownik 800“

nastawia celownik na wskazaną cyfrę, powtarza 800, nastawia karabin na cel, zamyka rygle i nie spuszczaając oka z celu, melduje: „gotów“.

Na komendę:

„uwaga—ognia!“

odchyła celowniczy na zapowiedź „uwaga“ skrzydełko bezpiecznika, a na hasło „ognia“ naciska spokojnie i powoli przyciskacz.

Rozkazy ogniowe należy wydawać wolno i spokojnie.

124. Na komendę:

„na wprost — wstrzelać się w grupę strzelców dwa palce na prawo od szerokiej gruszy!”

melduje celowniczy „widzę” lub meldunkiem „nie widzę” prosi o powtórzenie lub bliższe objaśnienie komendy, oraz zwalnia oba rygle.

Na komendę:

„celownik 800”

nastawia celownik na wskazaną cyfrę, powtarza 800, nacelowuje karabin, zamyka rygle i melduje „gotów”.

Na komendę:

„uwaga — ogień serjami!”

wykonywa celowniczy zapowiedź „uwaga”, według punktu 123., naciska przyciskacz według p. 123, i przerywa ogień na komendę „przerwać ogień” lub po oddaniu około 50 strzałów.

125. Dla ognia ciągłego należy podać prócz zapowiedzi określającej cel, również i granice zapowiedzianego odcinka np.

„nawprost tyraljera na skraju lasu — lewa granica wysoka brzoza, prawa granica przerwa między drzewami”

celowniczy melduje „widzę” według p. 124.

126. Dla ognia punktowego należy podać komendę:

„nastawić na strzelca pod trzema brzozami”

celowniczy melduje „widzę” według p. 124.

Komendę:

„celownik 800“

wykonuje się według p. 124., nie zamykając jednak rygli.

Komendę:

„ogień punktowy“

wykonywa celowniczy według punktu 124., przerywając ogień dopiero na komendę *„przerwać ogień“*.

127. Jeżeli się chce zastosować ogień wszerz, wgląb lub wskos podaje się zamiast komendy do ognia punktowego, komendę:

„ogień ciągły!“

Celowniczy na hasło *„ogień ciągły“* ostrzeliwuje wskazaną linię ogniem wszerz, wgląb lub wskos zależnie od ukształtowania linii.

Ogień przerywa się dopiero na komendę *„przerwać ogień“*.

128. Dla ognia kreskowego należy po komendzie, określającej cel i granice odcinka według p. 125., dalej celownik, jak dla ognia wszerz według p. 127.—podać komendę:

„jedna, dwie lub trzy kreski—ogień ciągły“

Rozpoczęcie ognia odbywa się według p. 123., ostrzeliwanie linii według p. 122.

129. Jeżeli w czasie ognia ciągłego nastąpi przerwa w ogniu na skutek zacięcia albo wystrzelenia taśmy, melduje taśmowcy *„zacięcie“* albo *„taśma próżna“*.

130. Nr. 2-i podaje taśmę i pomaga celowniczemu podczas strzelania. W razie straty karabinowego lub jednego ze strzelców zastępuje go następny wedle numeracji.

131. Przerwanie ognia następuje na znak lub komendę:

„przerwać ogień!”

Nr. 5-y zwraca natychmiast uwagę celowniczemu, trącając go, celowniczy puszcza natychmiast przyciskacz.

Rozładowuje się dopiero na rozkaz karabinowego według p. 45.

132. Przed podaniem każdej nowej komendy należy przerwać ogień.

133. Przy ogniu plutonowym komendy według punktów 123. do 131. podaje dowódca plutonu.

134. Oba k. m. plutonu mogą albo ostrzeliwać wspólnie odcinek, albo podzielić w ten sposób, że każdy k. m. ostrzeliwuje odcinek naprzeciw siebie położony, albo wreszcie w ten sposób, że każdy k. m. ostrzeliwuje odcinek sąsiedniego k. m.

135. Wstrzeliwanie się serjami odbywa się z reguły przy ogniu plutonowym w jeden punkt dla obu k. m. na komendę według punktu 124.

Jeżeli się chce, by każdy k. m. wstrzelał się oddzielnie, należy wydać komendę:

„wstrzelać się karabinami”

przyczem każdy karabinowy wstrzeliwuje się swoim karabinem na własną rękę według p. 124.

136. Przy ogniu plutonowym należy przed komendą: „*ogień ciągły*“ podać sposób ostrzeliwania odcinka.

Na komendę:

„*złączyć ogień*“

ostrzeliwują k. m. odcinek wspólnie.

Na komendę:

„*podzielić ogień*“

ostrzeliwuje każdy k. m. odcinek naprzeciw siebie.

Na komendę:

„*skrzyżować ogień*“

ostrzeliwuje każdy k. m. odcinek naprzeciw sąsiedniego k. m.

137. Podział odcinka plutonu na odcinki karabinów podaje dowódca plutonu.

Punkt podziału należy tak obrać, by odcinki obu k. m. zachodziły na siebie.

138. Jeżeli dowódca plutonu chce przed lub po rozpoczęciu ognia oddać kierownictwo ognia w ręce karabinowych, podaje komendę:

„*ogień pojedynczy*“

Karabinowi kierują sami ogniem swych karabinów według punktów 123. do 131.

139. Ogniem komp. k. m. kieruje się według zasad analogicznych do ognia plutonu, przy-

czem komendy „*złączyć ogień*“, „*skrzyżować ogień*“ lub „*podzielić ogień*“ odnoszą się do plutonów.

140. Oddziały nieprzyjacielskie należy zawsze tak określać, jak je widzi obsługa.

Określenie celu musi wykluczać wszelkie nieporozumienia, o ile zachodzi obawa pomyłki należy komendę powtórzyć lub ściślej objaśnić.

Przy celach trudnych jest wskazane, by karabinowy sam nastawił karabin na cel lub aby celowniczy użył lunetki celowniczej.

141. Punktem celowania jest dolny kraj celu (porównaj instrukcja strzelecka). Zmiana punktu celowania opłaca się tylko przy celach wysokich i na mniejsze odległości. Pomocniczy punkt celu obiera się wedle przepisu w Instrukcji strzeleckiej.

142. Przed użyciem ognia niszczącego zawsze należy wstrzelać się wtedy, gdy sytuacja taktyczna na to pozwala.

Cele, przeciw którym konieczne jest natychmiastowe działanie, należy wziąć pod ogień ciągle bez uprzedniego wstrzeliwania się.

143. Ogień niszczący musi nastąpić natychmiast po wstrzelaniu się, by rozpocząć działanie, zanim nieprzyjaciel nie rozpocznie przeciwdziałania.

Przejdźcie od wstrzeliwania się do ognia ciągłego, zwłaszcza kreskowania należy uczynić przedmiotem ciągłych ćwiczeń.

Już podczas podawania celu musi karabinowy wybrać swój odcinek według punktu 137.

Niezbędnymi warunkami możliwości obserwacji przy wtrzeliwaniu się oddziałem są: dobre rozpoznanie punktu wstrzelania się, celne nastawienie i równoczesne zaczęcie ognia.

144. Wstrzeliwanie odbywa się według punktu 124. Jeżeli strzały padają dobrze, podaje kierujący ogniem komendę:

„celownik ten sam — ostrzeliwać linje od wysokiego drzewa na lewo pod kamień przydrożny na prawo“

Na komendę tę zwalnia celowniczy oba rygle, nastawiając karabin na dowolny punkt swego odcinka lub nie zmieniając jego położenia, gdy punkt wstrzelania jest równocześnie punktem podziału odcinka.

Komendę *„ogień ciągły“* i dalsze kierowanie ogniem odbywa się według punktu 125—138.

145. Jeżeli strzały padają bliżej (dalej) podaje się komendę:

„sto wyżej (niżej)“

lub też podaje się nowy punkt wstrzeliwania się.

Celowniczy melduje nowy celownik „900“. Następnie wstrzeliwuje się według punktu 124, lub też przechodzi odrazu nowym celownikiem do ognia ciągłego według punktów 125—139.

Nowy punkt celu podaje się na komendę:

„trzy palce wlewo“

lub też podaniem nowego punktu.

146. W niektórych wypadkach sytuacja taktyczna nie pozwala na prawidłowy rozkaz do rozpoczęcia ognia. W takich wypadkach tylko należyte wskazówki, pełne zrozumienia zadania walki, zimna krew i samodzielność dowódców prowadzą do celu.

Ostrzeliwanie płatowców i strzelanie na strzelnicy, patrz Instrukcja strzelecka k. m.

147. Przykłady komend ogniowych:

A. Ogień pojedynczego karabinu.

a) z wstrzeliwaniem się.

Karabinowy: „*na wzgórzu z wiatrakiem linja strzelców, lewa granica wiatrak—prawa rozwalony dom*“.

Celowniczy: „*widzę*“.

Karabinowy: „*wstrzelać się w wydniętą piaskową na cztery palce na lewo od wiatraka*“.

Celowniczy: „*widzę*“.

Karabinowy: „*celownik dwanaście set*“.

Celowniczy: „*dwanaście set*“ po nacelowaniu „*gotów*“.

Karabinowy: „*uwaga*“—*ogień serjami*. Obserwacja: „*wiązka w celu*“.

Karabinowy: „*50 wyżej*“.

Celowniczy: „*1250*“.

Karabinowy: „*jedna kreska — ogień ciągły*“.

b) bez wstrzeliwania się.

Karabinowy: „*nawprost linja strzelców*“.

Celowniczy: „*widzę*“.

Karabinowy: „*celownik czternaścieset*“.

Celowniczy: „*czternaścieset*“.

Karabinowy: „*trzy kreski—ogień ciągły*“.

B. Ogień plutonu.

a) z wstrzeliwaniem się.

D-ca plutonu: „*nawprost na skraju lasu strzelcy. Lewa granica wysoka topola, prawa granica krzyż*“.

Celowniczy: „*widzę*“.

D-ca plutonu: „*wstrzelać się w strzelca na trzy palce na lewo od wielkiej przerwy między drzewami*“.

Celowniczy: „*widzę*“.

D-ca plutonu: „*celownik 900*“.

Celowniczy: „*dziewięćset*“ po wycelowaniu i zamknięciu rygla meldują: „*n-ty karabin gotów*“.

D-ca plutonu: „*uwaga—ogień serjami*“.

Karabinowi względnie oceniające odległości: „*100 metrów za blisko*“.

D-ca plutonu: „*150 wyżej*“.

Celowniczy: „*tysiąc pięćdziesiąt*“.

D-ca plutonu: „*jedna kreska—ogień ciągły*“.

D-ca plutonu: „*nawprost strzelcy! Prawa granica róg lasu, lewa granica mały krzak! Celownik 100!*“ Uwaga — ogień serjami“ (obserwator: „*dobrze*“). Celownik jednaścieset! Jedna kreska!“ celowniczy melduje, że nie widzi całego swojego odcinka. D-ca plutonu: „*skrzyżować ogień*“, „*ogień ciągły*“.

D-ca plutonu: „*nalewo wskos na skraju lasu dwa k. m.! Wstrzelać się w prawy k. m.! Celownik 950! Uwaga—ogień serjami*“. Obserwator: „*50 za krótko, 10 metrów wprawo*“. „*50 wyżej! 10 metrów wlewo! Pół kreski! Ogień ciągły*!“

b) bez wstrzeliwania się:

D-ca plutonu: „*na prawo wskos w dole kolumna*!“ (założenie: zbliżająca się kolumna sekcyjna, wiatr z lewej strony, mierzona odległość 1450). „*Celownik 1600! celować z szerokości sekcji wlewo—3 kreski! ogień ciągły*!“

Dla kontroli ognia.

Karabinowy: „*Przerwać ogień*!“ „*Nastawić na strzelca pod topolą*“.

Celowniczy: „*widzę*“ po nastawieniu: „*gotów*“.

Karabinowy: „*uwaga! ogień punktowy*!“ po skonstatowaniu rozsypu: „*przerwać ogień! Ogień ciągły*“.

148. Karność ogniowa. Karność ogniowa obejmuje sumienne wykonanie rozkazów w boju oraz pilną uwagę na wydawane przepisy dotyczące użycia broni i zachowania się.

Następnie wymaga się staranności w strzelaniu, stałej uwagi na dowódcę i na nieprzyjaciela, oraz przerywania ognia na znak lub komendę albo gdy cel zniknie.

W braku kierownictwa ogniem, musi obsługa postępować samodzielnie.

149. Do stałej obserwacji uderzeń pocisków należy używać szkieł, aby według śladów uderzeń i po zachowaniu się nieprzyjaciela rozpoznać, czy cel leży w rozsypie lub też czy należy czynić poprawki dla zwiększenia skuteczności ognia. Obserwacja ta jest najważniejszym zadaniem kierującego ogniem.

Dówódca plutonu obserwuje stale ogień swych karabinów wkraczając w razie potrzeby.

150. W czasie przerw w strzelaniu należy k. m. doprowadzić do porządku, naoliwić i zaoptować w wodę

Część II.
Regulamin musztry dla poszczególnych
typów karabinów maszynowych *).

ROZDZIAŁ IV.

KARABIN MASZYNOWY „HOTCHKISS“.

Pojedynczy k. m. bez zaprzęgu.

13. Bezpośrednia obsługa jednego k. m.
składa się z:

- 1-go karabinowego
- 5-ciu strzelców.

*.) Numeracja poszczególnych punktów w rozdziałach Części Drugiej odpowiada odnośnym punktom Części Pierwszej. Część Druga zawiera tylko te punkty, które podają zmiany odpowiednich punktów Części Pierwszej w zastosowaniu do odmiennych typów k. m.

Karabinowy jest dowódcą karabinu, nosi on w torbie przybory.

Strzelcy otrzymują numerację od 1-go do 5-go. Nr. 1-y jest celowniczym, Nr. 2-i taśmowy, N-ry 3-i i 4-y amunicyjni, Nr. 5-y rekwizytowy.

Do obsługi bezpośredniej może być dodana obsługa zapasowa. Otrzymuje ona numerację od 6-go wzwyż.

14. Na komendę:

„za karabinem zbiórka“

ustawiają się strzelcy w postawie na *„baczność“* w następującym porządku.

Nr. 1 kryje karabin w odległości dwóch kroków, Nr. 2-i, 3-i i 4-y ustawiają się wlewo od N-ru 1-go zachowując równanie i czucie do prawego. Karabinowy kryje Nr. 1-y w odległości 1-go kroku. Nr. 5-y kryje Nr. 4 równa do karabinowego.

Obsługa zapasowa ustawia się w rzędzie w odległości jednego kroku od karabinowego, równanie i czucie do prawego, prawoskrzydłowy kryje karabinowego.

Na znak karabinowego przyjmują strzelcy postawę *„spocznij“*.

Karabin ustawiony w najwyższej pozycji, tylna nóżka wyciągnięta, sworzeń sprzęgacza wyjęty, lufa opuszczona wdół.

Karabinowy nosi jedną rękawicę na prawej

ręce, celowniczy jedną na lewej ręce lub za pasem i naramiennik na prawem ramieniu.

Skrzynki amunicyjne są umieszczone z lewej strony karabinu i tak:

N-ru 3-go w odstępnie 2 kroków na wysokości donośnika równolegle do karabinu tak, by ściany przednie skrzynek nie wystawały przed przód komory zamkowej; skrzynki N-ru 4-go w odstępnie 2 kroków od skrzynek N-ru 3-go również z lewej strony.

Rekwizytowy nosi lufę w futerale i rekwizyta (części zapasowe) w torbie na sobie.

Na komendę:

„do broni!”

zajmują strzelcy biegiem swoje miejsca przy karabinie. Nr. 1-y klęka na prawem kolanie za karabinem z prawej strony siodełka i na jego wysokości, lewa noga po lewej stronie siodełka, lewa ręka spoczywa swobodnie na lewym kolanie, palce razem z lekka ujmują lewe kolano zgóry i z przodu, prawa ręka swobodnie opuszczona w dół, wzrok przed siebie, postawa nieruchoma.

Nr. 2-gi przebiega na lewą stronę karabinu, klęka obok niego na wysokości donośnika, N-ry 3-i i 4-y dobiegają do swoich skrzynek, klękają tuż za nimi na prawem kolanie, Nr. 5-y wybiega na prawą stronę karabinu i klęka tuż obok niego na wysokości donośnika. Karabinowy wybiega 2 kroki przed karabin.

Wszyscy przyjmują postawę jak Nr. 1-y.

Obsługa zapasowa nie zmienia miejsca ustawienia i przyjmuje postawę według rozkazów dowódcy.

16. Dla przeciwiczenia wszystkich strzelców w obowiązkach wszystkich numerów, służy komenda:

„zmiana strzelca!”

Na zapowiedź „*zmiana*” przyjmują strzelcy postawę „*baczność*”. Na hasło „*strzelca*” N-ry 2-i, 3-i i 4-y przesuwają się o krok w prawo, N-r 1-y cofa się krok w tył i staje w miejscu karabinowego, karabinowy w miejscu N-ru 5-go, Nr. 5-y przebiega energicznie na miejsce N-ru 4-go.

Strzelcy pełnią rolę tych N-rów, na których miejscach stoją po wykonaniu komendy „*zmiana strzelca*”.

Nowy karabinowy wydaje znak (hasło): „*spocznij!*”.

Wykonanie komend powinno być jednoczesne, zachowaniem postawy zasadniczej, krycia, równania i czucia.

Obsługa zapasowa komendy „*zmiana strzelca*” nie wykonywa.

18. Marsze. Na komendę:

„*kierunek biały domek nawprost—ma-a-arsz*” podaną przeciągle, rozpoczynają strzelcy marsz we wskazanym kierunku.

Na zapowiedź „*kierunek*” chwytają strzelcy

swój sprzęt, przygotowując się do marszu, wzrok skierowany w nakazanym kierunku.

Nr. 1-y chwytą karabin za ucho tylców; ściąga k. m. ku dołowi. Nr. 2-i odsuwa obydwoma rękami zasówki jarzmowe. Nr. 5-y unosi prawą ręką za lufę k. m. w górę i podaje celownicemu. Celowniczy unosi k. m. za ucho tylców, odbiera k. m. od Nr. 5-go, wkłada go sobie na prawe ramię tak, że osłona wyrzutnicy dotyka ramienia, chwyt ku górze; lufa w tył, prawa ręka trzyma za ucho tylców, lewa swobodnie opuszczona.

Nr. 2-i chwytą prawą ręką przednią prawą nóżkę podstawy od dołu, lewą ręką lewą od góry, unosi podstawę w górę i zakłada ją sobie na prawe ramię, nie podnosi jej jednak całkowicie, lecz tylną nóżką opiera o ziemię.

Nr. 3-i i 4-y chwytają za swoje skrzynki, nie unoszą ich jednak.

Na hasło „marsz” obsługa szybko wstaje, karabinowy wybiega szybko przed karabin na 10 kroków i wskazuje ręką kierunek. Na znak ten rozpoczyna obsługa marsz.

Odstępy w marszu zachowuje się według punktu 14.

20. Na komendę:

„postaw!”

wydaną po komendzie „stój” Nr. 1-y zdejmuje karabin z ramienia, stawia go na ziemię uchem

wdół, lufą w górę, Nr. 2-i podrzuca ramieniem podstawę karabinu do góry, chwytając prawą ręką za nóżkę tylną, a lewą ręką pod jarzmo i energicznym ruchem stawia podstawę na ziemię, nie uderzając nią jednak i przyjmuje postawę „spocznij“.

Nr. 3-i i 4-y ruchem sprężystym stawiają skrzynki koło siebie z prawej i lewej strony, równając je z palcami nóg, następnie przyjmuje postawę „spocznij“. Karabinowy, Nr. 5-y i obsługa zapasowa również stoją, nie zmieniając swego miejsca.

21. Komendę:

„*kierunek marsz*“

wydaną po komendzie „*postaw*“ wykonywa się w ten sposób, że na zapowiedź „*kierunek*“ strzelcy chwytają swój sprzęt wedle p. 18.

Hasło „*marsz*“ wykonywa się według p. 18.

Komendę: „*kierunek marsz*“ wydaną po komendzie „*stój*“ wykonywa się w ten sposób, że na zapowiedź „*kierunek*“ oddział stoi nieruchomo, rozpoczynając marsz dopiero na hasło „*marsz*“.

22. Skreślić.

24. Komendę:

„*za karabinem zbiórka*“

podaną po komendzie „*do broni*“ wykonywa się następująco:

Na zapowiedź „*za karabinem*“ przyjmują strzelcy postawę „*baczność*“. Na hasło „*zbiórka*“

strzelcy szybko przebiegają na swoje miejsca drogą najkrótszą i ustawiają się według p. 14.

Komendę „*za karabinem zbiórka*“, po komendzie „*postaw*“ wykonywa się następująco:

Nr. 1-y przy pomocy karabinowego wkłada karabin w jarzmo, zamyka obydwojma rękoma zasówki jarzmowe, Nr. 3-i i 4-y łączą skrzynki razem, poczem wszyscy przebiegają na swoje miejsca i ustawiają się według p. 14,

25. Komendę:

„*klękni!*“

wykonywa się według regulaminu musztry piechoty, przyczem sprzęt stawia się na ziemię według p. 20.

26. Komendę:

„*padni!*“

wykonywają strzelcy z wyjątkiem N-ru 1-go i 2-go według regulaminu musztry piechoty, stawiając swój sprzęt na ziemię.

Nr. 1-y przykłęka, ściąga sobie karabin z ramienia na lewą rękę, poczem ostrożnie, by karabinu nie zanieczyścić—pada.

Nr. 2-i przykłęka, stawia podstawę na ziemię i pada.

27. Komendę:

„*powstań!*“

wykonywa się według regulaminu musztry piechoty, przyczem skrzynki pozostają na ziemi,

podstawa i karabin jak na „*postaw*”; komendę: „*kierunek marsz*” według p. 18.

34. Pozycja. Komendę:

„*pozycja!*”

wykonywa się następująco:

Na hasło „*pozycja*” karabinowy przebiega na prawą stronę karabinu, klęka i obserwuje przedpole. Nr. 1-y siada na siodełko, nogi wkłada pomiędzy przednie nóżki podstawy, lewą ręką chwytając karabin za ucho tylców, łączy go z urządzeniem kierowniczym, prawą ręką wpycha sworzeń sprzęgacza i przenosi ją na ucho tylców, lewą na rączkę zamkową. Nr. 3-i podsuwa się do N-ru 2-go, otwiera skrzynkę, wyciąga magazynki ze skrzynki i kładzie je na niej.

35. Komendę:

„*leżąc pozycja!*”

wykonywa się następująco:

Nr. 2-gi podnosi rygiel podstawy w górę. Nr. 1-y chwytając lewą ręką karabin za ucho tylców, prawą za ostrogę nóżki tylnej, podnosi ją w górę, przytrzymując karabin za ucho tylców.

Po ustawieniu k. m. w postawie najniższej, taśmowy zamyka rygiel podstawy. Celowniczy kładzie się za karabinem na brzuchu lub na plecach, nogami wprzód po prawej lub lewej stronie karabinu, zależnie od warunków terenu.

Reszta strzelców wykonywa wszystkie ruchy jak na „*klęcząc pozycja*” tylko w pozycji leżącej.

Pozycję klęczącą z pozycji najniższej bez podnoszenia obsługi, wykonywa się następująco:

Nr. 2-i podnosi rygiel podstawy do góry, następnie chwyta lewą ręką lewą nóżkę podstawy tuż przy ostrodze, prawą ręką lewą nóżkę u góry tuż przy kadłubie. Karabinowy wykonywa to samo odwrotnie. Celowniczy chwyta prawą ręką za ostrogę tylnej nóżki, lewą ręką za ucho tylców, unosi tylną nóżkę w górę i przytrzymując lewą ręką karabin, ciśnie ją silnie wprzód.

Karabinowy i Nr. 2-i przyciskają silnie ostrogi przednich nówek do ziemi, naciskając je równocześnie u góry ku przodowi.

Po ustawieniu k. m. w pozycji najwyższej Nr. 2-i zamyka rygiel podstawy.

36. Skreślić.

37. Na komendę:

„złożyć!“

Nr. 1-y wyciąga sworzeń sprzęgacza i opuszcza karabin lufą w dół. Reszta obsługi składa swój sprzęt w przepisany porządku. Karabinowy melduje: „*X-ty karabin gotów*“.

39. Zmiana lufy. Na komendę:

„zmiana lufy!“

Nr. 1-y odciąga zamek w tył, Nr. 5-y podaje klucz do lufy karabinowemu, karabinowy skręca rygiel lufy w tył i zakłada klucz na pierścień komory gazowej z góry, skręca lufę o $\frac{1}{6}$ -ą obrotu w dół;

Nr. 1-y chwytą lufę przez rękawicę, wyciąga ją i kładzie obok karabinu. W tym czasie karabinowy odbiera nową lufę od Nr. 5-go, wkłada ją w łożysko, skręca o $\frac{1}{6}$ -ą obrotu w górę, skręca rygiel lufy wprzód. Nr. 1-y opuszcza lekko zamek wprzód.

Lufę należy kłaść na czystej płachcie namiotowej albo do futerału.

40, 41 i 42. Skreślić.

44. Ładowanie i Rozładowanie. Na komendę:

„ładować“

Nr. 1-y lewą ręką pociąga rączkę zamkową wtył i posuwa ją wprzód, prawą ucho tylców. Nr. 2-i wyciąga magazynek (taśmę) ze skrzynki, wsuwa lewą ręką do donośnika (naboje w górę), prawą przytrzymuje go (ją) w środku z góry i naciska w dół. Nr. 1-szy lewą ręką zwalnia dolny zacisk pierścienia wielkiego, prawą rygiel poziomy, lewą ręką chwytą kółko kierownicy, prawą chwyt, wskazujący palec wyprostowany kładzie z boku na kabłąk.

W razie ładowania karabinu taśmą, Nr. 2-i wsuwa taśmę do donośnika, karabinowy chwytą ją za ucho i przeciąga ją aż do oporu.

45. Na komendę:

„rozładować!“

Nr. 1-y zamyka zacisk pierścienia wielkiego i rygiel poziomy (o ile były otwarte), odciąga rączkę

wtył celem odciągnięcia wyłącznika. Nr. 2-i wy-
ciąga magazyn (taśmę) z donośnika i wkłada go
(ją) do skrzynki, poczem naciska lewą ręką za-
czep tłoka. Nr. 1-y opuszcza zamek dwukrotnie,
poczem chwyta lewą ręką za rączkę zamkową,
cofa ją wtył, przyczem palcem wskazującym na-
ciska na spust i podtrzymując rączkę zamkową
opuszcza zamek, melduje „*lufa wolna*“.

Pojedynczy k. m. z zaprzęgiem.

47. Na komendę:

„*za wozem zbiórka*“

ustawia się obsługa następująco:

Nr. 1-y kryje lewy brzeg wozu w odległości je-
dnego kroku, Nr. 4-y, 3-i i 2-i na prawo od nie-
go, równając w lewo. Karabinowy kryje Nr. 1-y,
Nr. 5-y kryje Nr. 2-i, obydwaj w odległości 1 kro-
ku. Obsługa zapasowa według p. 14.

Ustawienie obsługi za wozem:

1	4	3	2
K			5

Woźnica po lewej stronie konia przy py-
sku (patrz przepisy dla zaprzęgów piechoty).

48. Zdejmowanie k. m. z wozu odbywa się
na komendę:

„*karabin (wtył-wprzód-wprawy-wlewo) z wozu!*“

Na hasło „*z wozu*“ karabinowy i Nr. 1-y zabierają
rękawice i naramiennik, przechodzą na lewą stro-

nę wózka, odpinają rzemienie, Nr. 1-y odkręca zakrętki jarzmowe; podnoszą obydwaj karabin w górę, Nr. 1-y rozsznurowuje futerał, karabinowy zdejmuje go z karabinu i wrzuca na wózek, poczem Nr. 1-y wkłada sobie karabin na ramię według p. 18.

Nr. 2-i i 5-y przechodzą na prawą stronę wózka, odpinają rzemienie, zdejmują futerał z kądłuba podstawy, poczem Nr. 2-i wkłada sobie podstawę na prawe ramię, Nr. 5-y zabiera futerał z lufą zapasową i torbę rekwizytową. Karabinowy bierze torbę z przyborami, wybiera miejsce na karabin frontem we wskazanym zapowiedzią kierunku, około 6 kroków za, przed lub obok zaprzęgu.

Nr. 2-i ustawia podstawę, pomagając sobie nogą, w postawie najwyższej 2 kroki za karabinowym, Nr. 1-y wkłada karabin w jarzmo, zamyka zasówki nie łącząc sprzęgacza. Nr. 3-i i 4-y odpinają rzemienie z amunicji, zdejmują pokrowce, wydobywają po dwie skrzynki amunicji, poczem wszyscy ustawiają się według p. 15.

Obsługa zapasowa pozostaje przy wózkach.

Marsze po komendzie „*karabin z wozu*“ wykonywa się według p. 18,

49. Karabin umieszcza się na wozie jedynie po złożeniu go. Umieszczanie k. m. na wozie odbywa się na komendę:

„*karabin na wóz!*“

Na hasło „wóz“ cała obsługa wykonywa to samo co w punkcie 48., tylko w odwrotnym porządku. Obsługa ustawia się jak po komendzie „*zbiórka za wozem*“ i przyjmuje postawę „*spocznij*“.

50-54. Skreślić.

Kompanja k. m.

57. Na komendę:

„w ordynku zbiórka!”

ustawia się k. k. m. w szyku rozwiniętym według rysunku 6-tego.

Odstępy pomiędzy poszczególnymi wozami 6 kroków od osi do osi, obsługa ustawiona według p. 47.

Wózki amunicyjne w odległości 6 kroków od osi do dyszla, kryją parzyste wózki swoich plutonów, sierżant szef, furazer i żołnierze nie przydzieleni, w odległości 1-go kroku za wózkiem amunicyjnym kryją prawe skrzydło. Dowódca kompanji 20 kroków przed środkiem kompanji.

58. Na komendę:

„kolumna pojedyncza”

ustawia się k. k. m. według rysunku 7.

„kolumna marszowa”

Nr. 1-y dołącza z lewej strony do karabinowego, Nr. 2-i kryje Nr. 1-y Nr. 3-i kryje karabinowego, Nr. 4-y kryje Nr. 2-i, Nr. 5-y kryje Nr. 3-i.

Cała obsługa tworzy trzy dwójki w odległości 1-go kroku.:

1	K
2	3
4	5

Karabiny dołączają się jeden za drugim.

Celem ulżenia Nr. 1-mu i 2-mu w niesieniu karabinu i podstawy można zarządzić zmianę strzelców w marszu.

92. Jeżeli się chce ukryć k. m. przed wzrokiem nieprzyjaciela, podaje się zależnie od potrzeby i terenu Komendę:

„*klęknij*“

wykonaną według punktu 25. lub komendę:

„*padnij*“

według p. 26.

95. Po komendzie „*padnij*“ można wydać komendę:

„*pełzać*“

Nr. 1-y trzymając karabin na rękach, by go nie zanieczyścić, pełza na łokciach obydwu rąk.

Karabinowy i Nr. 2-i podsuwają się do przednich nóżek podstawy, unoszą je w górę, i podsuwają podstawę wprzód.

Powtarza się to tak długo, dopóki nie padnie komenda „*spocznij*“ lub „*na linję*“. Reszta obsługi pełza według regulaminu musztry piech. wraz ze sprzętem.

96. Jeżeli trzeba się wycofać z pozycji niepostrzeżenie za osłonę, podaje się komendę:

„wtył pełzać!”

Obsługa wykonywa wszystkie ruchy jak w punkcie 95., tylko karabinowy i taśmowy odwracają się wtył i ciągną podstawę wtył za tylną nóżkę.

100. Celowniczy i Nr. 2-i podbiegają (pełzają) i padają z karabinem po lewej stronie karabinowego.

104. Skreślić.

106. Skreślić.

108. Do wykonania skoku podaje się komendę:

„na linję wału nawprost sko-o-ok—biegiem marsz!”

Na zapowiedź „na linję skok” bada karabinowy wzrokiem teren w pobliżu podanej zapowiedzią linji, celowniczy rozładowuje karabin, Nr. 2-i wyciąga magazynek (taśmę) z donośnika i podaje N-rowi 3-mu, który go (ją) wkłada do skrzyńki i zamyka.

Celowniczy po rozładowaniu k. m. chwytą prawą ręką za tylną nóżkę podstawy tuż przy siodelku. Karabinowy chwytą lewą ręką przednią prawą nóżkę, Nr. 2-i prawą ręką lewą nóżkę tuż przy ostrodze, Nr. 3-i, 4-y i 5-y i obsługa zapasowa chwytą swój sprzęt uważając, by wieczka skrzynek były pozamykane.

Cała obsługa podciąga prawą (lewą) nogę, przygotowując się do skoku. Karabinowy podnosi rękę na znak „gotów” — jeżeli komendę do wykonania skoku podaje dowódca plutonu.

Na hasło „*biegiem marsz*” zrywa się obsługa i biegnie na wskazaną linię według p. 94. i 100.

110. Jeżeli konieczne jest dłuższe przenoszenie k. m. poza działaniem ognia nieprzyjacielskiego lub posuwania się skokami bez strzelania, należy przed skokiem rozebrać karabin, jak na kierunek według p. 18.

116. Przy strzelaniu z ryglami zamkniętymi trzyma się prawą rękę na chwycie, lewą lekko na uchu tyłców.

117. Lewą ręką trzyma się kółko kierownicy, prawą chwyt.

119. Prawa ręka porusza wolno i równomiernie karabinem wszecz, lewa trzyma kółko kierownicy.

120. Lewa ręka obraca równomiernie i wolno kółko kierownicy wprawo i wlewo, prawa trzyma chwyt.

121. Prawa ręka przesuwa wolno i równomiernie karabin wszecz, lewa obraca wolno i równomiernie . . . i t. d.

122. Skreślić.

123. Na komendę:

„*uwaga—ognia*”

wkłada celowniczy palec wskazujący w kabłąk na zapowiedź „uwaga“, a na hasło „ognia“ ściąga spokojnie i powoli język spustowy.

124. Na komendę:

„uwaga—ognia“

jak punkt 123.

128. Skreślić.

ROZDZIAŁ V.

K. m. ROSYJKI „MAXIM“.

15. Na komendę:

„do broni“

zajmują strzelcy biegiem swoje miejsca przy karabinie. Nr. 1-y klęka na prawem kolanie za ramieniem tylnem podstawy, lewa ręka spoczywa swobodnie na lewem kolanie, palce razem z lekka ujmują lewe kolano od przodu, prawa ręka swobodnie opuszczona wdół, wzrok przed siebie, postawa nieruchoma. Nr. 2-i przebiega z prawej strony k. m. i jednym skokiem klęka przed karabinem nawprost prawego kółka podstawy, przyjmując postawę jak Nr. 1-y.

Nr. 3-i i 4-y dobiegają do swoich skrzynek, klękają za niemi na prawem kolanie, Nr. 5-y dobiega do wodnika i klęka tuż za nim, przebiegając za 1-ym rzędem. Karabinowy wybiega z lewej strony k. m. i klęka dwa kroki przed nim. N-ry 3-i, 4-ty 5-ty i karabinowy przyjmują postawę jak Nr. 1-y. Obsługa zapasowa nie zmienia miejsca ustawienia.

18. Na komendę:

„kierunek biały domek nawprost ma-a-rsz!”

podaną przeciągle, rozpoczynają strzelcy marsz we wskazanym kierunku. Na zapowiedź „*kierunek*” chwytają strzelcy swój sprzęt, przygotowując się do marszu, wzrok skierowany w nakazanym kierunku. Nr. 1-y chwytą za tylne ramię podstawy. Nr. 3-i i 4-ty chwytają skrzynki amun. po jednej do każdej ręki, nie unosząc ich jednak w górę. Nr. 5-ty chwytą prawą ręką wodnik i węża odpływowego. Na hasło „*marsz*” obsługa szybko wstaje, Nr. 1-y ujmuje tylne ramię podstawy lewą ręką, obraca je o 180 stopni, Nr. 2-i chwytą prawą ręką za tylne ramię podstawy i wspólnie ciągną karabin. Karabinowy wybiega szybko na 10 kroków przed karabin i wskazuje ręką kierunek. Na znak ten rozpoczyna obsługa marsz.

Odstępy w marszu zachowuje się według p. 14.

20. Na komendę:

„postaw!”

wydaną po komendzie „*stój*”, Nr. 1-y i 2-gi opuszczają ruchem sprężystym ramię tylne na ziemię. Nr. 3-i i 4-ty stawiają koło siebie z lewej i prawej strony skrzynki amunicyjne ruchem energicznym, równając je z palcami nóg. Nr. 5-y stawia w ten sam sposób wodnik koło siebie z prawej strony. Karabinowy i obsługa zapasowa nie zmieniają swego miejsca. Wszyscy zachowują przez cały czas postawę „*spocznij*”.

21. Komendę „*kierunek marsz*“ po komendzie „*postaw*“ wykonywa się w ten sposób, że na zapowiedź „*kierunek*“ Nr. 1-y i 2-gi przykłękają, reszta strzelców pochyla się i chwyta swój sprzęt.

22. Skreślić.

24. Komendę:

„*za-karabinem zbiórka!*“

wydaną po komendzie „*postaw*“ wykonywa się następująco:

Na zapowiedź „*za karabinem*“ przyjmują strzelcy postawę „*baczność*“. Na hasło „*zbiórka*“ Nr. 1-y chwyta prawą ręką za ramię podstawy, i obraca karabin o pół obrotu. Nr. 2-i przebiega prawą stroną na swoje miejsce. Nr. 3-i i 4-ty zestawiają razem swe skrzynki, wykonywują wtył zwrot, przebiegają na swoje miejsca i ustawiają się według p. 14.

25. Komendę:

„*klęknij!*“

wykonywa się według regulaminu musztry piechoty, przyczem sprzęt stawia się na ziemię. Nr. 1-y i 2-i nie obracają k. m. i klękają na kolana wewnętrzne. Strzelcy przyjmują postawę jak po komendzie „*do broni*“.

26. Komendę:

„*padnij*“

wykonywują strzelcy według regulaminu musztry piechoty, stawiając swój sprzęt na ziemię. Nr. 1-y

i 2-i opuszczają ramię tylne na ziemię i padają po obu stronach karabinu.

34. Skreślić.

35. Pozycję leżącą wykonywa się na komendę:

„pozycja!”

Karabinowy pada po lewej stronie karabinu i obserwuje przedpole. Nr. 1-y pada za karabinem, stawia celownik, podnosi karabin do poziomu. Nr. 2-i pada z prawej strony karabinu i wykonywa wraz z obsługą te same czynności jak w punkcie 35. Regulaminu musztry komp. k. m.

36. Skreślić.

37. Na komendę:

„złożyć!”

podaje Nr. 5-y wodnik karabinowemu. Karabinowy odejmuje węża, o ile ten założony, i stawia wodnik według p. 14. Nr. 1-y opuszcza karabin ku tyłowi nadając lufie najwyższe wzniesienie i kładzie wolno celownik wdół, uważając, by nie uderzyć nim o pokrywę komory zamkowej. Karabinowy melduje *„2-i karabin gotów!”*.

39. Na komendę:

„zmiana lufy!”

odsuwa się karabinowy o krok w lewo, nie przerywając obserwacji przedpola. Nr. 5-y przesuwa się szybko na lewą stronę karabinu, barkami na wysokości donośnika. Nr. 1-y rozładowuje, o ile karabin był naładowany. Nr. 2-i wyciąga taśmę.

Nr. 1-y otwiera pokrywę komory zamkowej i wy-
jmuje zamek. Nr. 5-y podstawia wodnik pod kran
i otwiera kran, poczem odejmuje komorę spręż-
ynową i wyjmuje sworzeń tylców. Nr. 2-i wy-
jmuje donośnik. Nr. 1 y wysuwa tylce w górę,
wyciąga zasówki i oddaje N-rowi 2-mu, następnie
cofa suwadła wraz z lufą wtył i skręca je o pół
obrotu w lewo, wyjmując z karabinu. Nr. 1-y wsta-
wia koniec lufy między poprzecznice podstawy
i odejmuje suwadło od lufy. Nr. 5-y wyjmuje no-
wą lufę z futerału i podaje ją N-rowi 1-mu, który
zakłada na nią suwadło. Nr. 1-y wkłada lufę wraz
z suwadłem w komorę i chłodnicę, Nr. 2-i zakłada
donośnik, Nr. 5-y zamyka kran, Nr. 1-y wkłada
lewą i prawą zasówkę i zasuwa tylce. Nr. 5-ty za-
kłada komorę sprężynową i wkłada sworzeń tyl-
ców. Nr. 2-i podaje zamek N-rowi 1-mu, który go
zakłada, poczem Nr. 2-i podaje pokrywę komory
zamkowej N-rowi 2-mu, który ją zamyka. W tym
czasie Nr. 6-y wlewa wodę do chłodnicy.

Jeżeli k. m. był w pierw naładowany, ładuje
się go bez specjalnej komendy. Nr. 5 i karabi-
nowy wracają na swoje miejsca.

45. Na komendę:

„rozładować!”

zamyka celowniczy rygiel górny, o ile był otwarty,
i powtarza dwa razy nie pociągając taśmy, Nr. 2-i
naciska skrzydełka zaczepów taśmowych, prawą
wyjmuje taśmę z donośnika, składa ją do skrzynki

i odaje N-rowi 3-u. Celowniczy otwiera komorę zamkową, podnosi zamek, zagląda do lufy czy niema naboju w lufie, opuszcza zamek, rzuca rączkę zamkową wtył, zamyka komorę zamkową, opuszcza iglicę i melduje: „*lufa wolna*“.

46. do 83. Skreślić.

95. Po komendzie:

„*padnij*“ lub „*kryj się*“

można wydać komendę: „*pełzać*“.

Nr. 2-i chwyta lewą ręką ramię tylne tuż za kółkiem, Nr. 5-y posuwa się naprzód i chwyta prawą ręką ramię tuż za kółkiem, lewą ręką wodnik. Nr. 2-i i 5-y pełzają pół kroku w nakazanym kierunku i pociągają k. m. wprzód, Nr. 1-y chwyta ramię tylne z tyłu i pomaga im pchając k. m. wprzód. Powtarza się to tak długo, dopóki nie padnie komenda „*spocznij*“ lub „*pozycja*“.

108. Do wykonania „*skoku*“ podaje się komendę:

„*na linję drogi na wprost sko-o-ok biegiem marsz!*“
Na zapowiedź „*na linję skok*“ bada karabinowy wzrokiem teren w pobliżu podanej zapowiedzią linji, celowniczy rozładowuje k. m. o ile był naładowany, Nr. 2-gi wyciąga taśmę donośnika i podaje ją wraz ze skrzynką N-rowi 3-mu, który ją wkłada do skrzynki i zamyka. Nr. 1-y kładzie prawą ręką celownik, lewą ręką zamyka rygiel górny, opuszcza k. m. wdół. Nr. 5 podsuwa się naprzód, owija węża odływowego dookoła

chłodnicy i komory zamkowej i chwyta wodnik. Nr. 3-i, 4-y i obsługa zapasowa chwytają swój sprzęt, uważając by wieczka skrzynek były pozamykane. Cała obsługa podciąga prawą nogę przygotowując się do skoku. Karabinowy podnosi rękę na znak „gotów”, jeżeli komendę do skoku podaje dowódca plutonu. Na hasło „*biegiem marsz*” zrywa się obsługa i biegnie na wskazaną linię według p. 18.

122. Zależnie od konstrukcji kierownicy, można stosować ogień kreskowy podobnie jak przy k. m. Maxima 08.

128. Porównaj p. 122.

ROZDZIAŁ VI.

K. m. „SGHWARZLOSE“.

14. Dopisać po słowach przyjmują strzelcy postawę: „*spocznij*“. Karabin włożony jest czopem w podstawę, ułożoną w najniższej pozycji (wycinek zębaty całkowicie wciśnięty), dno komory zamkowej oparte o szynę ślizgacza, lecz gałka nie włożona w ślizgacz; zacisk ślizgacza otwarty.

W ostatniem zdaniu po słowach „*lewo od niego*“ zamiast słów „skrzynka amunicyjna“ — umieścić słowa— „skrzynka narzędziowa“.

15. Na komendę:

„*do broni*“

zajmują strzelcy biegiem swoje miejsca przy karabinie, Nr. 1-y klęka za tylną nóżką podstawy tak, aby kolano prawej nogi znalazło się obok ostrogi z prawej jego strony. Nr. 2-i klęka z prawej strony k. m. na wysokości czopa karabinowego, Nr. 3-i i 4-y dobiegają do swoich skrzynek klękając za niemi, Nr. 5-y dobiega do wodnika

i klęka za nim, karabinowy wybiega na dwa kroki przed karabin i klęka.

Obsługa zapasowa nie zmienia miejsca ustawienia.

18. Na komendę:

„kierunek biały dom — marsz!”

podaną przeciągle rozpoczynają strzelcy marsz w nakazanym kierunku. Na zapowiedź *„kierunek”* chwytają strzelcy swój sprzęt, przygotowując się do marszu, wzrok skierowany w nakazanym kierunku.

Nr. 1 chwytą prawą ręką prawą rączkę tyłców, kciuk opierając o tylce, odciąga rączkę i załamuje ją; po załamaniu rączki przekręca karabin wprawo i podaje go Nr. 2-mu.

Nr. 2-i chwytą prawą ręką tylce, lewą lewą podkłada pod przednią spodnią część chłodnicy, wyjmując karabin z podstawy i zarzuca go na lewe ramię rączką zamkową ku górze, prawą ręką opuszcza swobodnie w dół, lewą trzymając k. m. za zwężoną tylną część komory zamkowej (szyjkę) lub za rączkę tyłców. Rekwizytowy pomaga w wyjściu k. m. z podstawy N-rowi 2-mu. Nr. 1-y po zdjęciu k. m. prawą ręką odkręca zacisk złączeń i chwytą za tylną nóżkę, a lewą za obsadę tarczy i zniża podstawę, pociągając tylną nóżkę do najniższej pozycji; następnie zarzuca podstawę na lewe ramię, łukiem wycinka zębatego w górę tak, by szyna ślizgacza oparła się o oboj-

czyk. Lewa ręka trzyma za ostrogę; prawa, po zakręceniu zacisku złączeń, swobodnie opuszczona w dół. Nr. 3., 4., i 5., podnoszą swój sprzęt.

Na hasło „marsz” wybiega karabinowy szybko 10 kroków przed Nr. 2-i i wskazuje ręką kierunek. Na znak ten rozpoczyna obsługa marsz. Odstępy w marszu zachowuje się według p. 14.

20. Na komendę:

„postaw!”

wydaną po komendzie „stój”, stawia Nr. 1-y podstawę na ziemię obok siebie, barkami w kierunku frontu i przyjmuje postawę „spocznij”. Nr. 2-i kładzie karabin chłodnicą na dłoń lewą, wkłada czop karabinowy w jego osadę, obraca karabin tyłcami ku szynie ślizgacza, opiera gałkę o ślizgacz, nie wciskając jej jednak i nie zaciskając rygla ślizgacza; następnie przyjmuje postawę „spocznij”. Nr. 3-i i 4-y stawiają skrzynki obok siebie z prawej i lewej strony ruchem energicznym, równając skrzynki z palcami nóg, następnie przyjmują postawę „spocznij”. Nr. 5-y stawia w ten sam sposób wodnik z prawej, a skrzynkę rekwizytową z lewej strony obok siebie, przyjmując postawę „spocznij”.

Karabinowy i obsługa zapasowa nie zmieniają swego miejsca, zachowując przez cały czas postawę „spocznij”.

21. Skreślić po słowach „i obsługi zapasowej” słowa „klękają i”.

22. Skreślić.

24. Skreślić w ustępie drugim po słowach: „na hasło—karabinem“ słowa „Nr. 2-i przeskakuje na prawą stronę karabinu“.

25. Komendę:

„*klęknij!*“

wykonywa się według regulaminu musztry piechoty, przy czem strzelcy stawiają swój sprzęt na ziemię z wyjątkiem N-ru 1-go i 2-go, którzy pozostawiają podstawę i karabin na ramieniu, kładą na kolanie lub opierają na bucie.

26. Komendę:

„*padnij!*“

wykonywają strzelcy z wyjątkiem N-ru 2-go według regulaminu musztry piechoty, stawiając swój sprzęt na ziemię. Nr. 2-i przyklękając ściąga karabin wdół, a chwytając chłodnicę w prawą rękę, lewą trzyma za rączkę tylców. Następnie szybko skręcając się wprawo przysiadą, przechyla się na prawy łokieć i kładzie się na plecy; w tym samym czasie unosi prawą ręką chłodnicę w górę i przenosi ją na prawo. Karabin spoczywa na dłoniach rąk, opartych łokciami o ziemię.

27. Komendę:

„*powstań!*“

wykonywują strzelcy według regulaminu musztry piechoty, podnosząc swój sprzęt, Nr. 2-i podciąga lewą nogę pod prawą, trzymając k. m. na pierśsiach z pod spodu (pod chwytem) wyrzuca k. m.

wprzód, podaje się za karabinem, powstając na-
przód na kolano lewej nogi kładzie k. m. na
prawe ramię.

Chcąc z pozycji „*padnij*“ dać komendę
„*za karabinem zbiórka*“ należy wpierw wydać ko-
mendę: „*powstań*“.

62. Ustęp ostatni:

Szkolne ćwiczenia pozycji wykonywa się
z postawy „*stój*“ — po komendzie „*kierunek —
marsz*“.

34. Na komendę:

„*pozycja!*“

Karabinowy pada po lewej stronie karabinu tak,
by ramię jego znalazło się na wysokości donoś-
nika, zakłada węza odpływowego i cofa się na
wysokość celowniczego. Nr. 2-i pada po prawej
stronie na wysokości donośnika. Celowniczy sia-
da za karabinem, wciska gałkę w gniazdo ślizga-
cza, zamyka zacisk ślizgacza, podnosi k. m. do
poziomu i zakręca zacisk kierownicy lewą ręką.
Prawą obejmuje ślizgacz; lewą—rączkę tyłców.

Meldunek celowniczego „*gotów!*“

W marszu:

Po obraniu i wskazaniu miejsca przez kara-
binowego, Nr. 1. dobiega do niego, ustawia pod-
stawę w wymaganej pozycji po jego prawej stro-
nie, siadając lub padając według potrzeby za pod-
stawą. Taśmowy pada za k. m. wedle p. 26.,
podając karabin chłodnicą ponad podstawę kara-

binowemu, który leży na plecach. Wspólnie wkładają czop jarzmowy w jego łożysko, skręcając tylce ku celowniczem. Karabinowy cofa się na wysokość celowniczego, taśmowy obraca się na brzuch. Resztę wykonywa się jak na komendę: „pozycja“.

35. i 36. Skreślić.

37. Na komendę:

„złożyć“

celowniczy puszcza celownik, zwalnia zacisk kierowniczy lewą ręką, prawą naciska za rączkę tyłców, opuszcza karabin wdół i zamyka zacisk kierowniczy. Zwalnia zacisk ślizgacza prawą ręką, wyciąga k. m. ze ślizgacza i opiera karabin galką o ślizgacz. Karabinowy zdejmuję węża odpływowego i cofa się na wysokość celowniczego.

Karabinowy melduje: „x-ty karabin gotów“.

Komendę:

„kierunek nn — marsz“

(po komedzie „złożyć“) wykonywa się następująco:

Na zawowiedź: „kierunek“ karabinowy i Nr. 2-i obracają się na plecy tak, aby leżeć barkami na wysokości czopa karabinowego. Nr. 1-y obraca karabin chłodnicą do karabinowego tak, by stał prostopadle do nóżki tylnej. Karabinowy i Nr. 2-i wyjmują karabin z podstawy. Karabinowy podaje karabin N-rowi 2-emu, który go kładzie sobie na ręce według p. 25. Celowniczy odkręca zacisk ramion łączących, lewą ręką chwyta za

osadę tarczy, podnosi podstawę i uderzając nią wtył, zniża do najniższej pozycji. Na hasło „marsz” wstają strzelcy według p. 27. i rozpoczynają marsz według p. 18.

39 — 42. Skreślić.

44. Na komendę:

„ładować!”

zaczeka celowniczy rygiel górny, chwytając podany przez taśmowego zagięty język taśmy i przeciąga ją przez donosnik tak daleko, aż pierwszy nabój wejdzie na bębenek naboju i powtarza raz, nie puszczając końca taśmy. Następnie puszcza koniec taśmy, kładzie lewą rękę na rączce tylców nie dotykając przyciskacza; prawą powtarza dwa razy. Po załadowaniu odmyka rygle, lewą rękę kładzie na rączce tylców nie dotykając przyciskacza, prawą obejmuje kołko kierownicze.

45. Na komendę:

„rozładować!”

zamyka celowniczy rygiel górny (o ile ten był otwarty) i naciska lewą ręką wyłącznik. Nr. 2-i wyciąga taśmę z donośnika.

Nr. 1-y puszcza lewą ręką wyłącznik i trzyma ją przy wyrzutnicy, prawą powtarza raz. Wypadający nabój chwytając lewą ręką i podaje go N-rowi 2-mu pod komorą zamkową. Nr. 2-gi składa taśmę w skrzynkę i oddaje ją N-rowi 3-u. Nr. 1-y powtarza po raz drugi, przytrzymując prawą ręką rączkę zamkową w tyle, lewą uchyla

niedco pokrywę komory zamkowej, prawą ręką puszcza rączkę zamkową wprzód, lewą naciska przyciskacz i melduje: „*lufa wolna*“.

47 — 77. Dostosować każdorazowo do posiadanych zaprzęgów i juków.

Szyki i komendy należy zachować w tym stopniu, na jaki dozwala sposób przewożenia k. m.

82. Z kolumny pojedynczej lub plutonowej formuje się kolumnę marszową na komendę:

„*kolumna marszowa!*“

Cała obsługa łączy się w trzy dwójki:

a) z kolumny pojedynczej: 5 K

1 2

3 4

b) z kolumny plutonowej: 5 K 5 K

1 2 1 2

3 4 3 4

Przy dłuższym marszu należy zmieniać obsługę z obsługą zapasową.

83. Na komendę:

„*kolumna pojedyncza (plutonowa)*“

powraca obsługa do poprzedniego uszykowania.

87. Na komendę:

„*kawalerja z lewej (prawej; z przodu; tyłu)*“

zdejmuje obsługa k. m. i amunicję jaknajspieszniej z zaprzęgu, ustawia karabin w pozycji leżącej w nakazanym kierunku i nie czekając na rozkaz rozpoczyna ogień ciągły celownikiem 700.

O ile czas nie pozwala na przepisowe zało-

zenie pozycji, wkłada się tylko czop karabinowy w osadę, nie zaciskając gałki ślizgacza. Podstawa leży w poprzek przed celowniczym.

92. Jeżeli się chce k. m. ukryć przed wzrokiem nieprzyjaciela, podaje się zależnie od potrzeb terenu komendę „*klęknij*” wykonaną według p. 25. lub komendę:

„*kryj się!*”

Obsługa chowa się za najbliższą zasłonę, wykonując szturmowe padnij z wyjątkiem Nr. 2-go, który pada według p. 26. i jeżeli teren nie daje należytej osłony, obraca się na brzuch, starając się przedstawiać jaknajmniejszy cel.

Amunicyjni trzymają skrzynki wyciągnięte przed siebie, obsługa cała leży nieruchomo.

95. Zamiast ustępu 1-go umieścić:

Po komendzie „*padnij*” lub „*kryj się*” można podać komendę:

„*pełzać*”.

Nr. 2-i trzyma karabin pod chwytem obu rękami przed sobą i pełza, opierając się na łokciach, Nr. 1-y ciągnie podstawę, trzymając ją za ostrogę.

Reszta obsługi pełza według regulaminu musztry piechoty.

99. Skreślić w ustępie 1-ym po słowie: „*stosuje się*” słowa „*przeciw atakującej kawalerji lub*”.

106. Wstawić po słowie „*obsługuje*”: „*oliwiarke i*”.

108. Zmianę pozycji wykonywa się z rozładowanym i rozłożonym karabinem.

Wyjątkowo przy małych skokach można przenosić k. m. złożony. Wtedy celowniczy trzyma karabin za tylce jedną ręką, a drugą za ostrogę, karabinowy i taśmowy niosą karabin trzymając za nóżki. Na komendę „*skok*” robi się to, co na zapowiedź „*kierunek*” przy marszu.

112. Zamiast ustępu ostatniego umieścić następujące:

Jeżeli podłoże terenu nie pozwala na pełzanie z ostrogami nówek opartymi o ziemię, należy przy podciąganiu k. m. unosić go nieco w górę.

121. Dodać po ostatnim ustępie:

Jeżeli w wyjątkowych wypadkach linja ukośna jest zupełnie równa, można przez wyciągnięcie jednej z nówek z pochwy osiągnąć i ukośne ustawienie k. m. tak, że przy stosowaniu ognia wszcz lub wgląd muszka będzie wodzić po danej linii.

122. Ogień kreskowy służy do pogłębiania rozsypu k. m. Można stosować ogień 1-ej, 2-ch lub trzech kreszek, to znaczy pogłębiać rozsyp o 100, 200 lub trzysta kroków. Ogień kreskowy wykonywa się w sposób następujący:

Nastawia się dowolnym celownikiem karabin na dowolny punkt linii ostrzeliwania, podnosi się celownik o 100, 200 lub 300 dla ognia 1-ej, 2-ch lub 3-ch kreszek i niezmieniając usta-

wienia karabinu oznacza się wzrokiem punkt w terenie (punkt pomocniczy). Przez ten punkt wyznacza się wzrokiem w terenie linię równoległą do linii ostrzeliwanej (linię pomocniczą).

Lewa ręka wodzi równomiernie i wolno karabin wszerz, prawa obraca koło kierownicze szybko i bez zatrzymywania się przy zmianie kierunku obrotu wtył i wprzód w ten sposób, by muszka dochodziła stale od linii ostrzeliwanej do linii pomocniczej, osiągając obie.

Przy strzelaniu ogniem kreskowym w pozycji siedzącej, celowniczy trzyma stopy na złączeniach piętami do siebie, opierając nogi o przednie nóżki.

Prawa noga podciągnięta tak, by kolano było na wysokości rączek k. m. Łokieć prawy oparty na kolanie, lewa ręka trzymając za rączkę przyciska k. m. do zgięcia prawej ręki.

128. Skreślić po słowach: „wszerz według punktu 127.” słowa „i 122.”.

ROZDZIAŁ VII.

KARABIN MASZYNOWY „COLT”.

13. Bezpośrednia obsługa jednego k. m. składa się z:

- 1 karabinowego
- 5 strzelców.

Karabinowy jest dowódcą karabinu. Nosi on potrzebne przybory.

Strzelcy otrzymują numerację od 1 do 5. Nr. 1. jest celowniczym, Nr. 2. taśmowyrz., Nr. 3. i 4. amunicyjni, Nr. 5. rekwizytowy.

Do obsługi bezpośredniej może być dodana obsługa zapasowa. Otrzymuje ona numerację od 6 wzwyż.

14. Na komendę:

„za karabinem—zbiórka”.

ustawiają się strzelcy w postawie na „baczność” w następującym porządku:

Nr. 1. kryje karabin w odległości 2 kroków, Nr. 2., 3. i 4. ustawiają się wlewo od N-ru 1-go, zachowując równanie i czucie do prawego. Ka-

rabinowy kryje Nr. 1-szy w odległości 1-go kroku, Nr. 5. kryje Nr. 2., równa do karabinowego.

Obsługa zapasowa ustawia się w rzędzie w odległości 1-go kroku od karabinowego, równanie i czucie do prawego, prawoskrzydłowy kryje karabinowego, strzelcy przyjmują postawę „spocznij”.

Karabin ustawiony na podstawie, sworzeń sprzegacza wyjęty.

Karabinowy nosi jedną rękawicę na prawej ręce, celowniczy jedną na lewej lub za pasem i naramiennik na lewym ramieniu.

Skrzynki amunicyjne są umieszczone z lewej strony karabinu i tak:

Nr. 3. w odstępnie 2 kroków na wysokości donośnika, równolegle do karabinu. Skrzynki Nr. 4-go w odstępnie 2 kroków od skrzynek Nr. 3-go.

Rekwizytowy nosi lufę w futerale i rekwizyta (części zapasowe) w torbie na sobie, ewent. 1 skrzynkę amunicji.

15. Na komendę:

„do bronii”

Zajmują strzelcy biegiem swoje miejsca przy karabinie. Nr. 1-szy klęka na prawem kolanie za karabinem z prawej strony ostrogi i na jego wysokości, lewa noga po lewej stronie ostrogi, lewa ręka spoczywa swobodnie na lewym kolanie, palce razem zlekka ujmują lewe kolano z góry

i z przodu, prawa ręka swobodnie wdół, wzrok przed siebie, postawa nieruchoma. Nr. 2-gi przebiega na lewą stronę karabinu, klęka obok niego na wysokości donośnika. Nr. 3-ci i 4-ty dobiegają do swoich skrzynek, klękają tuż na ziemi na prawem kolanie, Nr. 5-ty klęka w miejscu; karabinowy wybiega na prawą stronę karabinu i klęka tuż obok niego na wysokości donośnika.

Wszyscy przyjmują postawę jak Nr. 1-y.

Obsługa zapasowe nie zmienia miejsca ustawienia i przyjmuje postawę jak Nr. 1-y.

16. Dla przeciwiczenia wszystkich strzelców w obowiązkach wszystkich numerów, służy komenda:

„zmiana strzelca!”

Na zapowiedź „*zmiana*” przyjmują strzelcy postawę „*baczność*”, na hasło „*strzelca*” Nr. 2-gi, 3-ci i 4-ty przesuwają się o krok w prawo, Nr. 1-y cofa się krok w tył i staje w miejscu karabinowego, karabinowy w miejscu Nr. 5-go. Nr. 5-ty przebiega energicznie na miejsce Nr. 4-go.

Strzelcy pełnią rolę tych N-rów, na których miejscach stoją po wykonaniu komendy „*zmiana strzelca*”.

Nowy karabinowy wydaje pocichu komendę (znak): „*spocznij*”.

Wykonanie komend powinno być jednocześnie, z zachowaniem postawy zasadniczej krycia, równania i czucia.

Obsługa zapasowa komendy „*zmiana strzelca*” nie wykonywa.

18. Marsze. Na komendę: „*kierunek pochyły krzyż na lewo wskos — marsz!*” podaną przeciągle, rozpoczynają strzelcy marsz we wskazanym kierunku.

Na zapowiedź „*kierunek*” chwytają strzelcy swój sprzęt, przygotowując się do marszu, wzrok skierowany w nakazanym kierunku.

Nr. 1. chwytą karabin za tylce, karabinowy unosi karabin za lufę ku górze i podaje go celownicemu. Celowniczy unosi k. m., odbiera go od karabinowego, wkłada sobie na lewe ramię, tak że lewa ściana komory dotyka ramienia, dno komory na zewnątrz, lufa wtył, lewą ręką trzyma tylce, prawą swobodnie opuszczoną.

Nr. 2-gi chwytą prawą ręką przednią prawą nóżkę podstawy od dołu, lewą ręką lewą nóżkę od góry, unosi podstawę wgórze i zakłada ją sobie na prawe ramię, nie podnosi jej jednak całkowicie, lecz tylko nóżką opiera o ziemię.

Nr. 3-ci i 4-ty chwytają za swoje skrzynki, nie unoszą ich jednak.

Na hasło „*marsz*” obsługa szybko wstaje, karabinowy wybiega szybko przed karabin na 10 kroków i wskazuje ręką kierunek. Na znak ten rozpoczyna obsługa marsz.

Odstępy w marszu zachowuje się według punktu 14.

20. Na komendę:

„*postaw*“

wydaną po komendzie „*stój*“ Nr. 1 zdejmuje karabin z ramienia, stawia go na ziemię tycami w dół, lufą w górę. Nr. 2. ściąga podstawę z ramienia, energicznym ruchem stawia ją na ziemię i przyjmuje postawę „*spocznij*“.

Nr. 3. i 4. ruchem sprężystym stawiają skrzynki koło siebie z prawej i lewej strony, równając je z palcami nóg, następnie przyjmują postawę „*spocznij*“. Karabinowy, Nr. 5. i obsługa zapasowa również stoją, nie zmieniając swego miejsca.

21. Komendę:

„*kierunek nn — marsz*“

wydaną po komendzie „*postaw*“, wykonywa się w ten sposób, że na zapowiedź „*kierunek*“ strzelcy chwytają swój sprzęt według p. 18. Hasło: „*marsz*“ wykonywa się według p. 18.

Komendę: „*kierunek marsz*“, wydaną po komendzie „*stój*“, wykonywa się w ten sposób, że na zapowiedź „*kierunek*“ oddział stoi nieruchomo, rozpoczynając marsz dopiero na hasło „*marsz*“.

22. Skreślić.

24. Komendę:

„*za karabinem — zbiórka!*“

podaną po komendzie „*do broni*“ wykonywa się następująco:

Na zapowiedź „*za karabinem*“ przyjmują strzelcy postawę „*baczność*“.

Na hasło „*zbiórka*” strzelcy szybko przebiegają na swoje miejsca drogą najkrótszą i ustawiają się według p. 14.

Komendę „*za karabinem zbiórka*”, po komendzie „*postaw*” wykonywa się następująco:

Nr. 1. przy pomocy karabinowego wkłada karabin w jarzmo, Nr. 3-i i 4-y łączą skrzynki razem, poczem wszyscy przebiegają na swoje miejsca i ustawiają się według p. 14.

25. Komendę:

„*klękni!*”

wykonywa się według regulaminu musztry piechoty, przyczem sprzęt stawia się na ziemię według p. 20.

26. Komendę:

„*padnij*”

wykonywują strzelcy z wyjątkiem Nr-ów 1-go i 2-go według regulaminu musztry piechoty, stawiając swój sprzęt na ziemię.

Nr. 1-y przyklęka, ściąga sobie karabin z ramienia na lewą rękę, poczem ostrożnie, by karabinu nie zanieczyścić, pada.

Nr. 2-gi przyklęka, stawia podstawę na ziemię i pada.

27. Komendę:

„*powstań*”

wykonywa się według regulaminu musztry piechoty, przyczem skrzynki pozostają na ziemi, podstawa i karabin jak na „*postaw*”, komendę: „*kierunek marsz*” według p. 18.

33. P o z y c j a. Skreślić.

34. Komendę:

„pozycja“

wykonywa się następująco:

Na hasło „pozycja“ przebiega karabinowy na prawą stronę karabinu, pada i obserwuje przedpole. Nr. 1. pada za karabinem, Nr. 3. wypycha sworzeń sprzęgacza w otwór, otwiera skrzynkę amunicyjną.

35. Skreślić.

36. Skreślić.

37. Na komendę:

„złożyć“

Nr. 2. wyciąga sworzeń sprzęgacza. Reszta obsługi składa swój sprzęt w przepisany porządku. Karabinowy melduje: „N-ty karabin gotów“.

39. Z m i a n a l u f y. Na komendę:

„zmiana lufy“

Nr. 1. odciąga rączkę zamkową w tył, Nr. 5. podaje klucz do lufy karabinowemu, który go zakłada na lufę i odkręca ją. Nr. 5. podaje nową lufę karabinowemu, który ją zakłada.

44. Ł a d o w a n i e i r o z ł a d o w a n i e. Na komendę:

„ładować“

chwytą celowniczy podany przez taśmowego koniec taśmy, przeciąga go przez donośnik, chwytą prawą ręką i pociąga aż do oporu. Lewą ręką chwytą za linkę, pociąga wtył i puszcza. Lewą

rękę przenosi na tylce, prawą otwiera rygle i ujmuje kołko kierownicy.

45. Na komendę:

„rozładować“

zamyka celowniczy rygle, prawym kciukiem naciska wprzód guzik wyłącznika, lewą wyciąga taśmę z donośnika i podaje ją Nr. 2-mu. Lewą ręką pociąga za linkę, wprawą chwyta wypadający z wyrzutnicy nabój, podając go Nr. 2-mu, pociąga jeszcze raz linkę i puszcza, opuszcza iglicę i melduje: *„lufa wolna“*.

47 do 77. Dostosować każdorazowo do posiadanych zaprzęgów i juków. Szyki i komendy należy zachować w tym stopniu, na jaki pozwala sposób przewożenia k. m.

82. Na komendę:

„kolumna marszowa!“

Nr. 1. dołącza się z lewej strony do karabinowego. Nr. 2. kryje Nr. 1., Nr. 3. kryje karabinowego. Nr. 4. kryje Nr. 2., Nr. 5 kryje Nr. 3. Cała obsługa tworzy trzy dwójki w odległości jednego kroku:

1	K
2	3
4	5

Karabiny dołączają się jeden za drugim.

Celem ulżenia Nr. 1-mu i 2-mu w niesieniu karabinu i podstawy można zarządzić zmianę strzelców w marszu.

95. Po komendzie „*padnij*” można wydać komendę:

„*pełzać!*”

Nr. 1. trzymając karabin na rękach, by go nie zanieczyścić, pełza na łokciach obydwu rąk.

Karabinowy i Nr. 2. podsuwają się do przednich nóżek podstawy, unoszą je w górę i podsuwają podstawę wprzód.

Powtarza się to tak długo, dopóki nie padnie komenda „*spocznij*” lub „*na linję*”. Reszta obsługi pełza według regulaminu musztry piechoty wraz ze sprzętem.

96. Jeżeli trzeba się wycofać z pozycji niepostrzeżenie za osłonę, podaje się komendę:

„*wtył pełzać!*”

Obsługa wykonywa wszystkie ruchy jak w punkcie 95. tylko karabinowy i taśmowy odwracają się wtył i ciągną podstawę wtył za tylną nóżkę.

100. Celowniczy i Nr. 2. podbiegają (pełzają) i padają z karabinem po lewej stronie karabinowego.

104. Skreślić.

106. Skreślić.

108. Po wykonaniu skoku podaje się komendę:

„*na linję wału nawprost—sko-o-ok—biegiem marsz*”

Na zapowiedź „*na linję skok*” bada karabinowy wzrokiem teren w pobliżu podanej zapowiedzią linji, celowniczy rozładowuje karabin,

Nr. 2. wyciąga taśmę z donośnika i podaje Nr. 3-mu, który ją wkłada do skrzynki i zamyka.

Celowniczy po rozładowaniu k. m. chwytą prawą ręką za tylną nóżkę podstawy tuż przy ostrodze. Karabinowy chwytą lewą ręką przednią prawą nóżkę, Nr. 2. prawą ręką lewą nóżkę tuż przy ostrodze. Nr. 3., 4., 5. i obsługa zapasowa chwytą swój sprzęt, uważając by wieczka skrzynki były pozamykane.

Cała obsługa podciąga prawą (lewą) nogę, przygotowując się do skoku. Karabinowy podnosi rękę na znak „gotów” — jeżeli komendę do wykonania skoku podaje dowódca plutonu.

Na hasło „*biegiem marsz*” zrywa się obsługa i biegnie na wskazaną linię według p. 94. i 100.

110. Jeżeli konieczne jest dłuższe przenoszenie k. m. poza działanie ognia nieprzyjacielskiego lub posuwania się skokami bez strzelania, należy przed skokiem rozebrać karabin, jak na „*kierunek*” według p. 18.

116. Przy strzelaniu i t. d. skreślić.

122. Skreślić.

128. Skreślić.



SPIS RZECZY.

Część I.

Regulamin musztry dla kompanji karabinów maszynowych przy piechocie, Wzór 08.

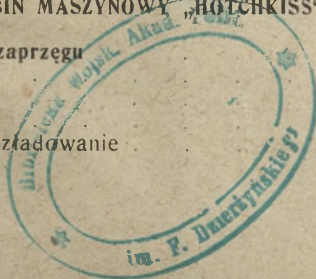
	Str.
WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I. POJEDYNCZY K. M.	7
K. m. bez zaprzęgu	7
Marsze	10
Zwroty i zachodzenia	13
Pozycja	14
Zmiana fufy	18
Ładowanie i rozładowanie	20
K. m. z zaprzęgiem	21
ROZDZIAŁ II. KOMPANJA K. M.	25
Kompanja z zaprzęgiem	25

	Str.
Szyki kompanji	25
Poruszenia kompanji	27
Zwroty	28
Zachodzenia	29
Sprawianie szyków i kolumn	29
Kompanja bez zaprzęgów	30
ROZDZIAŁ III MUSZTRA BOJOWA	34
Z zaprzęgiem	34
Bez zaprzęgu	34
Poruszenia w szyku luźnym	35
Pozycja	37
Ogień	42
Strzelanie i kierowanie ogniem	46
Karność ogniowa	54

Część II.

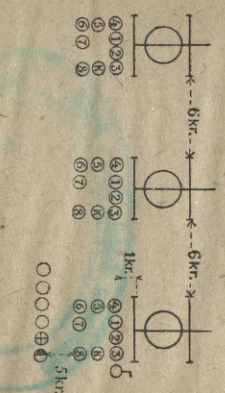
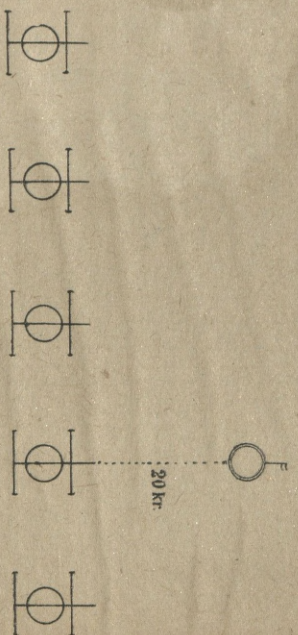
Regulamin musztry dla poszczególnych typów k. m.

	Str.
ROZDZIAŁ IV. KARABIN MASZYNOWY „HOTCHKISS“	56
Pojedynczy k. m. bez zaprzęgu	56
Marsze	59
Pozycja	63
Zmiana lufy	64
Ładowanie i rozładowanie	65

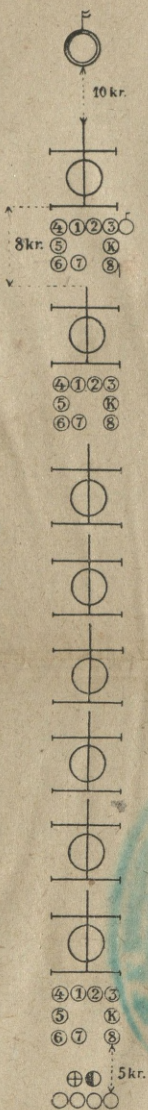


	Str.
Pojedynczy k. m. z zaprzęgiem	66
Kompanja k. m.	68
ROZDZIAŁ V. K. M. ROSYJSKI „MAXIM“	73
ROZDZIAŁ VI K. M. „SCHWARZLOSE“	80
ROZDZIAŁ VII. K. M. „COLT“	91
Marsze	94
Pozycja	97
Zmiany lufy	97
Ładowanie i rozładowanie	97

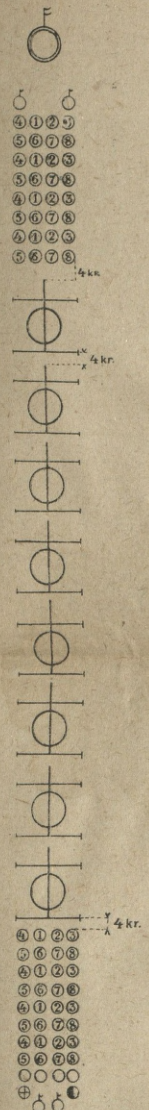




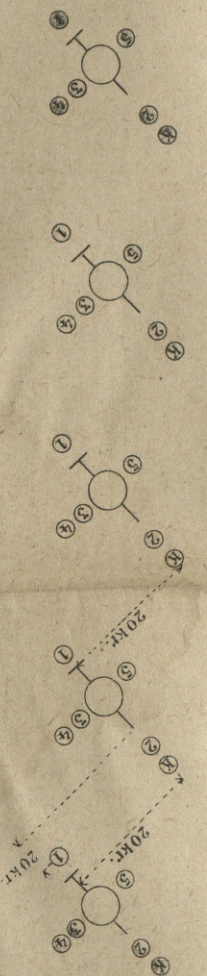
Rys. 1.



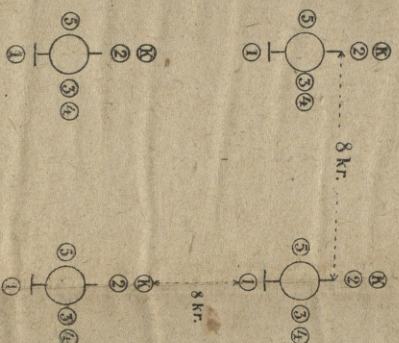
Rys. 2.



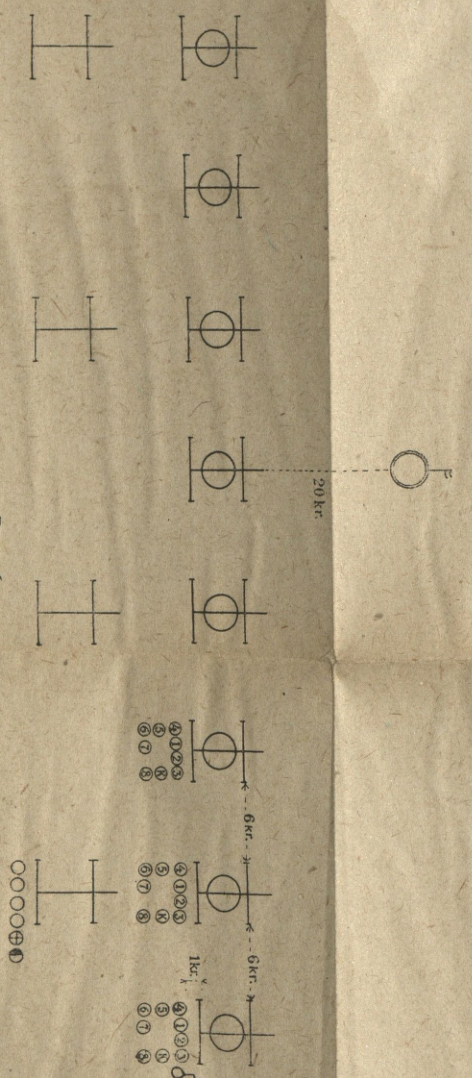
Rys. 3.



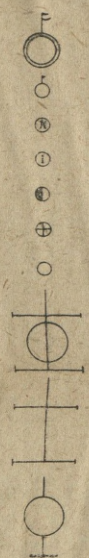
Rys. 4.



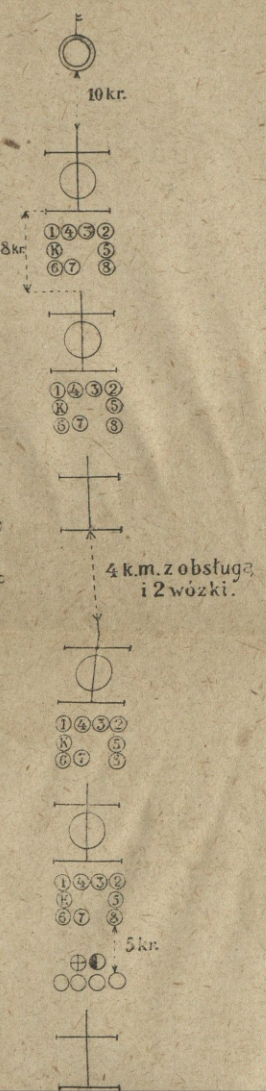
Rys. 5.



Rys. 6.



Rys. 7.



Rys. 8.



9701

12/12/26



29517/

10

2415



29517/

10

2415